

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
Guidelines for Promoting Buddhist Tourism in Mueang District,
Phetchaburi Province

อติพร โอบอ้อม
Atiporn Oabom

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Arts Thesis in Strategy for Sustainable Development
Phetchaburi Rajabhat University

2567

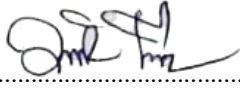
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
ผู้วิจัย นางสาวอดิพร โอบอ้อม
สาขาวิชา ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
พ.ศ. 2567

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

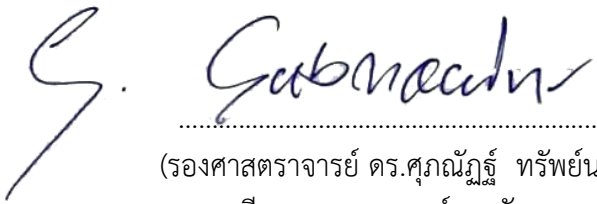

.....ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.พาริดา ร่มพฤกษ์)

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาณี เผือกบัวขาว)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พาริดา ร่มพฤกษ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร์ แสนภูวา)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนาะ กลิ่นงาม)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัย นางสาวอติพร โอบอ้อม สาขาวิชา ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2567
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.พริดา ร่มพฤษ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และ 3) เสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 385 คน ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ บุคลากรทางวัดเจ้าอาวาส ตำรวจการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเพชรบุรี และนักท่องเที่ยว จำนวน 15 คน ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม และสิ่งดึงดูดใจ ส่วนการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ($r = 0.78$)

3. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ควรมีการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านสถานที่ ควรมีการจัดบริเวณต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีแผนผังแสดงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อแสดงจุดที่น่าสนใจ 2) ด้านบุคลากร ควรมีบุคลากรประจำจุดต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว 3) ด้านกิจกรรม ควรมีการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้จุดเด่นของสถานที่ และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมเอกลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่ชัดเจน 4) ด้านประชาสัมพันธ์ ควรมีการจัดทำระบบโฆษณา ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ และร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบ และ 5) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ควรมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมาย และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในวัด

คำสำคัญ: การส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา องค์ประกอบการท่องเที่ยว

Thesis Title: Guidelines for Promoting Buddhist Tourism in Mueang District, Phetchaburi Province **Researcher:** Ms.Atiporn Oabom **Major:** Strategy for Sustainable Development **Years:** 2024 **Advisor:** Dr.Farida Romphruek

Abstract

The purposes of this study were to: 1) examine the components of tourism and promotion of Buddhist tourism in Mueang District, Phetchaburi Province, 2) determine the relationship between the components of tourism and the promotion of Buddhist tourism, and 3) propose guidelines for promoting Buddhist tourism in the district. The sample group used in this research was 385 tourists traveling in Mueang District, Phetchaburi Province, by accidental sampling, and 15 key informants were drawn purposively for an in-depth interview from the population who were Temple personnel, abbots, tourist police, Phetchaburi Provincial Tourism and Sports Office, Phetchaburi Provincial Office of Buddhism, and the tourists. The research instruments were a questionnaire with a reliability of 0.95 and an in-depth interview form. The data were analyzed by using percentages, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and content analysis.

The research results were as follows:

1. The components of tourism and the promotion of Buddhist tourism in Mueang Phetchaburi District, Phetchaburi Province, were overall at a high level ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.66), ranging in descending order of means as; accommodation, facilities, activities, and attractions, respectively. The promotion and development of Buddhist tourism in the district was overall at a high level ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.66), ranging in descending order of means as; location, personnel, activities, public relations, and creating participation in tourism management.

2. The relationship between the tourism components and the promotion of Buddhist tourism in Mueang Phetchaburi District was significantly positive at a high level at the 0.01 level, with a coefficient ($r = 0.78$).

3. Guidelines for promoting Buddhist tourism in Mueang District, Phetchaburi Province should include promotion in the following areas: 1) Location: Various areas should be organized and kept in order, 2) Personnel: Personnel should be stationed at various points to disseminate information to tourists, 3) Activities: Activities should be a plan for tourism activities that use the location's highlights and are activities that clearly promote the identity of Buddhist tourism, 4) Public relations: An advertising system should be established to publicize tourism to target groups so that tourists are informed and cooperation should be made with relevant government and private agencies to help inform tourists, and 5) Tourism management: Tourism management directions and goals should be jointly defined.

5) In terms of creating participation in tourism management, there should be a determination of direction and goals, and an opportunity for the community to participate in temple tourism management.

Keywords: Promotion, Buddhist Tourism, Tourism Components

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.พาริดา รมพฤกษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาณี ผีอกบัวขาว ประธานกรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคอย แนะนำ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จด้วยความเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาณี ผีอกบัวขาว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดาร์ณ พราหมณ์แก้ว และพระครูโกศลวัชรธรรม ผู้เชี่ยวชาญที่อนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถาม และกรุณา สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ครอบครัว และพี่น้อง เพื่อน ๆ นักศึกษาที่เป็นกำลังใจ ตลอดจนผู้มีพระคุณ และครูอาจารย์ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย ตลอดมา

อดิพร โอบอ้อม

มิถุนายน 2568

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(11)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามเชิงปฏิบัติการ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับส่งเสริมการท่องเที่ยว.....	16
แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว.....	19
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา.....	22
ข้อมูลพื้นฐานอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research).....	43
การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research).....	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	50
ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research).....	51
ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research).....	66
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ.....	95
ประวัติผู้วิจัย.....	99

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	จำนวนตำบลหมู่บ้านและจำนวนวัด.....	25
3.1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ.....	47
4.1	จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	51
4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบการท่องเที่ยวและ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี.....	53
4.3	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) องค์ประกอบการท่องเที่ยวและ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรีใน ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions).....	54
4.4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มี การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities).....	55
4.5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มี การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี การเข้าถึง (Access).....	56
4.6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มี การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี ที่พัก (Accommodation).....	57
4.7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มี การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี กิจกรรม (Activities).....	58
4.8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี.....	59
4.9	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้านสถานที่.....	60
4.10	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้านบุคลากร.....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.11	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้านจัดกิจกรรม.....	61
4.12	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้านประชาสัมพันธ์.....	62
4.13	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ใน ด้านการสร้างการมี ส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว.....	63
4.14	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวกับ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี..	64

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2.1	วัดมหาธาตุวรวิหาร.....	26
2.2	วัดทองนพคุณ.....	27
2.3	วัดใหญ่สุวรรณารามวรวิหาร.....	27
2.4	วัดพระพุทธไสยาสน์ (วัดพระนอน).....	28
2.5	วัดข่อย.....	28
2.6	วัดบุญทวี.....	29
2.7	วัดกำแพงแลง.....	30
2.8	วัดพลับพลาย.....	30
2.9	วัดสระบัว.....	31
2.10	วัดเกาะ.....	32
2.11	วัดคงคาราม.....	32
2.12	วัดเขabanไดอิฐ.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูงมีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากรายงานของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่าตั้งแต่ปีพ.ศ. 2562 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ 3.01 ล้านล้านบาท ในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศไทยรวม 6,702,396 คน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 83 คิดเป็นรายได้ 332,013 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 82 โดยส่วนใหญ่เป็นยอดนักท่องเที่ยวที่สะสมตั้งแต่ช่วงต้นปีก่อนจะหายไปช่วงเกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ปีพ.ศ. 2564 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในประเทศไทย 427,869 คน ลดตัวลงร้อยละ 93.61 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2563 และปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 1.25 ล้านล้านบาท มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าประเทศไทยจำนวน 11,049,769 คน นอกจากนี้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง ด้วยความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศักยภาพของทำเลที่ตั้ง จึงทำให้ประเทศไทยยังคงมีศักยภาพและโอกาสทางการท่องเที่ยวมากมาย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2565)

การท่องเที่ยวในทุกรูปแบบ มีตัวชี้วัดที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ความพึงพอใจ (Satisfaction) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยความรู้สึก 2 แบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ตัวอย่างเช่น ประสบการณ์ที่ได้รับจากการสัมผัสบริการต่าง ๆ หากเป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการ โดยสามารถทำให้ผู้รับบริการได้รับตามสิ่งที่ตนได้คาดหวังไว้ ก็ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีและพึงพอใจ ความคาดหวังในสิ่งที่ควรจะได้รับนี้ มีอิทธิพลต่อช่วงเวลาของการเผชิญความจริงระหว่างผู้ใช้บริการและผู้รับบริการเป็นอย่างมาก เพราะผู้รับบริการจะประเมินเปรียบเทียบสิ่งที่ได้รับจริงในกระบวนการบริการที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ หากสิ่งที่ได้รับเป็นไปตามความคาดหวังย่อมเกิดความพึงพอใจต่อการบริการดังกล่าว ทั้งนี้อาจมีความเบี่ยงเบนชี้ไปทางบวกแสดงถึงความพึงพอใจ ถ้าชี้ไปในทางลบแสดงถึงความไม่พึงพอใจ เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ผสมผสานระหว่างการเดินทางเพื่อพักผ่อนและการเสริมสร้างจิตใจ โดยนักท่องเที่ยวจะเดินทางไปยังสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น วัด โบราณสถาน หรือสถานที่สำคัญทาง

ประวัติศาสตร์ทางศาสนา การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้เดินทางได้รับความรู้ ความสงบทางใจ และแรงบันดาลใจจากคำสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมคุณธรรม การทำบุญ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทยอีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชนท้องถิ่นและส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้อยู่คู่สังคมไทยอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันสภาวะความวุ่นวายและปัญหาของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นมากมาย ส่งผลให้คนส่วนใหญ่นิยมเดินทางเข้าหาธรรมะเพื่อเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาหรือการท่องเที่ยวที่เน้นกิจกรรมงานบุญเป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้นโดยมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การไปกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไหว้เทพเจ้า ทำบุญเที่ยวตามวัดดังต่าง ๆ และเที่ยวตามประเพณีสำคัญ ถือว่ามีการเดินทางท่องเที่ยวที่มากขึ้น และจากข้อมูลจากกรมการท่องเที่ยวและกีฬาได้ กล่าวถึง สถิตินักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาจังหวัดเพชรบุรีในปีพ.ศ. 2562 จำนวน 8,958,499 คน ปีพ.ศ. 2563 จำนวน 4,986,727 คน ปีพ.ศ. 2564 จำนวน 1,311,243 คน ปีพ.ศ. 2565 จำนวน 8,112,166 คน ในส่วนของการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ของจังหวัดเพชรบุรี มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2561 เท่ากับ 69,851 ปี 2562 เท่ากับ 72,369 และในปี 2563 เท่ากับ 74,884 (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี, 2565)

ความเชื่อเป็นสิ่งที่แฝงอยู่ในทุกสังคม ซึ่งเป็นเครื่องมือกำหนดพฤติกรรมและการกระทำตลอดจนความคิด การกระทำของมนุษย์ส่วนใหญ่จึงออกมาในรูปแบบของการอ่อนน้อมขอต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยปัดเป่าความชั่วร้ายออกจากตนเอง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องปกติที่มนุษย์จะแสวงหาสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ เพื่อให้ได้สัมผัสกับพลังเหนือธรรมชาติ (ประเมษฐ พิชญพันธ์เดชา, 2561) สังคมในปัจจุบันมีความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวทางศาสนามากขึ้น เช่น การแสวงบุญ กราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น เพื่อเสริมความเป็นสิริมงคล ทั้งยังเป็นการได้เห็นศิลปะท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน ประเพณีของชุมชนรวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้าน เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวและมรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกัน เช่น ตำนาน เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา (ยโสธรา ศิริภาพระภากร และคณะ, 2562) ทั้งนี้การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และความศรัทธาในพื้นที่โดยยึดหลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุดเพื่อให้สามารถสืบทอดถึงคนรุ่นหลัง อีกทั้งยังก่อให้เกิดการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรม (อรรถพงศ์ ศรีตะลาชัย และชวลีย์ ณ ถลาง, 2563) โดยสังคมไทยมีความผูกพันกับพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง จนไม่สามารถแยกออกจากวิถีชีวิตประจำวันได้ มีอิทธิพลต่อบุคคล สังคม และวัฒนธรรมของไทยเป็นอย่างมาก พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักใน 3 สถาบัน ของชาติ ควบคู่กับสถาบันชาติ และพระมหากษัตริย์ เป็นศาสนาประจำชาติ เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ เช่น ด้านภาษา

วรรณกรรม ศิลปกรรม จิตรกรรม การศึกษา การสังเคราะห์ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทยตั้งแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบัน ในสังคมไทยความเชื่อและศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และไม่สามารถแยกออกจากกันได้ หากบุคคลกำหนดหรือเชื่อว่าสถานการณ์ใดเป็นความจริงมันก็จะจริงตามนั้น ใครเชื่อว่าสิ่งใดจะเป็นอย่างไรผลดีจะเป็นอย่างนั้น เช่น เชื่อว่าเพื่อนเป็นมิตรที่ดีหรือศัตรูเพื่อนก็จะเป็นมิตรหรือศัตรูตามความเชื่อของตนทั้งนี้เพราะมีความเชื่อขึ้นมาก็จะเกิดความมั่นใจขึ้นมามีความพยายามที่หาวิถีทางที่จะเข้าถึงความสำเร็จนั้นจนได้ไม่ว่าความเชื่อจะมีจริงหรือไม่จริงความเชื่อก็มีอิทธิพลต่อการกระทำของมนุษย์ ความเชื่อเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะกำหนดการแสดงออกของคนในสังคมความเชื่อเป็นตัวกำหนดคติชนแขนงอื่น ๆ ในสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้เพราะเมื่อคนในสังคมมีความเชื่อในเรื่องใด ๆ ย่อมประพฤติปฏิบัติหรือแสดงออกด้วยประเพณีพิธีกรรมและอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับความเชื่อนั้น ๆ (พระครูอุทัยกิจจารักษ์, 2562) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความเชื่อเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตและพัฒนาการของคนในสังคมอีกด้วย

จังหวัดเพชรบุรี เป็นจังหวัดเพชรบุรีมีประวัติความเป็นมายาวนาน เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองนับตั้งแต่สมัยก่อน นอกจากนี้ได้มีการค้นพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีจำนวนมาก โดยมีวัดที่ถูกสร้างขึ้นในสมัยต่างๆ หลากหลายวัด เช่น อำเภอเขาย้อย วัดเขาย้อย หรือวัดถ้ำเขาย้อย ซึ่งมีถ้ำขนาดใหญ่อยู่ด้านล่าง 1 ถ้ำ ปากถ้ำหันไปทางทิศตะวันออก สิ่งก่อสร้างในถ้ำไม่มีประวัติแน่ชัดว่าสร้างขึ้นเมื่อใด แต่ก็ได้มีการบูรณะปรับปรุงมาโดยตลอด และบนยอดเขายังมีถ้ำอีก 1 ถ้ำ และเล่ากันว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงผนวชอยู่วัดราชาธิวาส พระองค์ได้เสด็จจุดธูปมาประทับแรมทรงเจริญสมณธรรมอยู่ในถ้ำเขาย้อยนี้ ภายในถ้ำมีพระพุทธรูปไสยาสน์ 1 องค์ พระพุทธรูปบาทจำลอง พระพุทธรูป (ข้างในและบริเวณผนังถ้ำด้านล่าง) และพระศรีอารยเมตไตรย (อยู่ในถ้ำบนยอดเขา) อำเภอบ้านแหลม วัดเขาตะเครา เป็นวัดเก่า ยังไม่ปรากฏแน่ชัดว่าสมัยใด สถานที่ประดิษฐานหลวงพ่อทอง เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยสูง 29 นิ้ว หน้าตักกว้าง 21 นิ้ว ที่เชื่อกันว่าเป็นพระพี่พระน้องกับหลวงพ่อโศกร จังหวัดฉะเชิงเทรา หลวงพ่อบ้านแหลม จังหวัดสมุทรสงคราม อำเภอหนองหญ้าปล้อง วัดลิ้นช้าง ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด เพชรบุรีอยู่แนวเทือกเขาตะนาวศรี รอยต่อติดกับประเทศพม่า อำเภอบ้านลาด วัดซ่อม่วง เป็นวัดเก่าแก่ จากหลักฐานใบเสมาที่ถูกค้นพบสันนิษฐานว่า น่าจะสร้างขึ้นในสมัยอยุธยา ต่อมาได้กลายไปเป็นวัดร้างมานานนับ 100 ปี และได้มีกษัตริย์พบเจอหลวงพ่พระศรีวิชมงคล อายุมากกว่า 600 ปี อำเภอท่ายาง วัดท่าค้อย ไม่ปรากฏชัดว่าสร้างขึ้นเมื่อใด เมื่อพิจารณาจากหลักฐานที่เหลืออยู่ได้แก่ อุโบสถสันนิษฐานว่ามีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา อำเภอแก่งกระจาน วัดแก่งกระจาน เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2504 ทางรัฐบาลได้มีการสร้างเขื่อนกันแม่น้ำเพชรบุรีและนายช่างที่ควบคุมงานได้สร้างที่พักสงฆ์ ได้กราบอาราธนาพระสงฆ์จากวัดท่าค้อยมาอยู่จำพรรษา ในปี พ.ศ.2528 ได้รับอนุญาตให้สร้างวัด และในปีถัดมาได้รับอนุญาตให้ตั้งวัดชื่อว่า วัดแก่งกระจาน อำเภอชะอำ วัดชะอำ มีถ้ำโบราณโดยต้อง

ชั้นบันไดพญานาค ไป 108 ชั้น ประดิษฐานพระพุทธรูปหินทราย ปางมารวิชัย พระพุทธรูปปางไสยาสน์ หรือพระนอน และฤๅษีตาไฟ รวมทั้งมีถ้ำลอด รูปใบโพธิ์ ส่วนอุโบสถหลังใหม่มีพระพุทธรูปชินราช ประดิษฐานบนฐานปูนปั้นเบญจรงค์ เป็นพระประธาน และจิตรกรรมฝาผนัง บอกเล่าเรื่องราวของพระบรมสารีริกธาตุ สำคัญ ในจังหวัดต่าง ๆ และพระราชกรณียกิจสำคัญ ของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และอำเภอเมือง วัดพระพุทธรูปไสยาสน์ หรือวัดพระนอน สถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์หรือพระนอนที่มีอายุเก่าแก่กว่า 400 ปี เป็นวัดเก่าแก่ที่ไม่ปรากฏหลักฐานสร้างที่แน่ชัด แต่สันนิษฐานกันว่าเป็นวัดที่มีมาแต่สมัยอยุธยา วัดใหญ่สุวรรณรามาจารย์วิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร สันนิษฐานได้ว่าสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา วัดมหาธาตุวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างในสมัยใด มีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะสร้าง สมัยทวารวดี - สุโขทัยมีอายุราว 800 - 1,000 ปี โดยประมาณ เนื่องจากขุดพบซากอิฐสมัยทวารวดีอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นวัดที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดี ภายในพระวิหารหลวงของวัดประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญ คือ หลวงพ่อศักดิ์สิทธิ์ วัดมหาธาตุ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566) แม้ว่าจะจังหวัดเพชรบุรีจะเป็นจังหวัดเล็ก ๆ แต่ก็มีแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นถึงพระพุทธศาสนาที่เก่าแก่มากมาย

จากความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทยที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ของทางกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทยที่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยได้ศึกษาเกี่ยวกับวัดต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมากราบไหว้ ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวที่ได้รับเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดเพชรบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ การบริการ การประชาสัมพันธ์ ความสะดวกในการเข้าถึง มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาสามารถส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความรับรู้และความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษา เกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

องค์ประกอบการท่องเที่ยว ตามแนวคิดของ Dickman (1997, อ้างถึงใน นภาพร ทาระอาธร, 2563) ประกอบด้วย

- 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions)
- 2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)
- 3) การเข้าถึง (Access)
- 4) ที่พัก (Accommodation)
- 5) กิจกรรม (Activities)

2.2 ตัวแปรตาม คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี ตามแนวคิดของ กรมศาสนา (2557)

- 1) ด้านสถานที่
- 2) ด้านบุคลากร

3) ด้านจัดกิจกรรม

4) ด้านประชาสัมพันธ์

5) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางในจังหวัดเพชรบุรี จำนวนประชากรที่ไม่แน่นอนจึงใช้สูตรของ W.G. Cochran ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้วิธีการสุ่มแบบสอบถามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 385 คน

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยววัดต่าง ๆ ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี รวมจำนวน 15 คน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ วัดภายในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์ประกอบการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) หมายถึง สิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น อาจหมายรวมถึง สิ่งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง หรือมีความโดดเด่นและเป็นที่น่าสนใจกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึง สิ่งบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวและระบบสาธารณูปการ ซึ่งมีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถจะใช้อย่างสะดวกสบาย เช่น ที่พักแรม ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานเริงรมย์ สถานบริการอื่น ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานรักษาพยาบาล สถานีตำรวจ หรือระบบรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

3. การเข้าถึง (Access) หมายถึง สภาพการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ มีความสะดวกสบาย เหมาะต่อการเดินทางท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใดนั้น พิจารณาจากระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวมาสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่นระยะทางจากตัวเมือง ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น เป็นต้น

4. ที่พัก (Accommodation) หมายถึง สถานที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่อยู่ภายในสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ โดยสถานที่ท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักเพียงพอ พร้อมทั้งมีความหลากหลายในด้านราคา ด้านการบริการ ด้านความเหมาะสมต่อสถานที่ ด้านความปลอดภัยของที่พักในแหล่งท่องเที่ยว

5. กิจกรรม (Activities) หมายถึง กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถทำในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น ๆ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของการท่องเที่ยว โดยกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย

การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เพื่อให้วัดสามารถพัฒนาสถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสถานที่ ต้องมีการจัดบริเวณให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม เรียบง่าย มีสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ สะอาด ร่มรื่น และงดงามตามธรรมชาติ รวมทั้งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ห้องสุขาสะอาดและเพียงพอ ที่จอดรถ ถึงขยะป้ายประชาสัมพันธ์ จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว แผ่นผังแสดงแหล่งท่องเที่ยวหรือแผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อแสดงจุดที่น่าสนใจ

2. ด้านบุคลากร วัดควรมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทุกฝ่ายของวัดเพื่อให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวก โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดให้มีบุคลากรประจำศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ในการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์แจ้งการจัดกิจกรรมทางศาสนาในเทศกาลต่าง ๆ และแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวภายในวัด

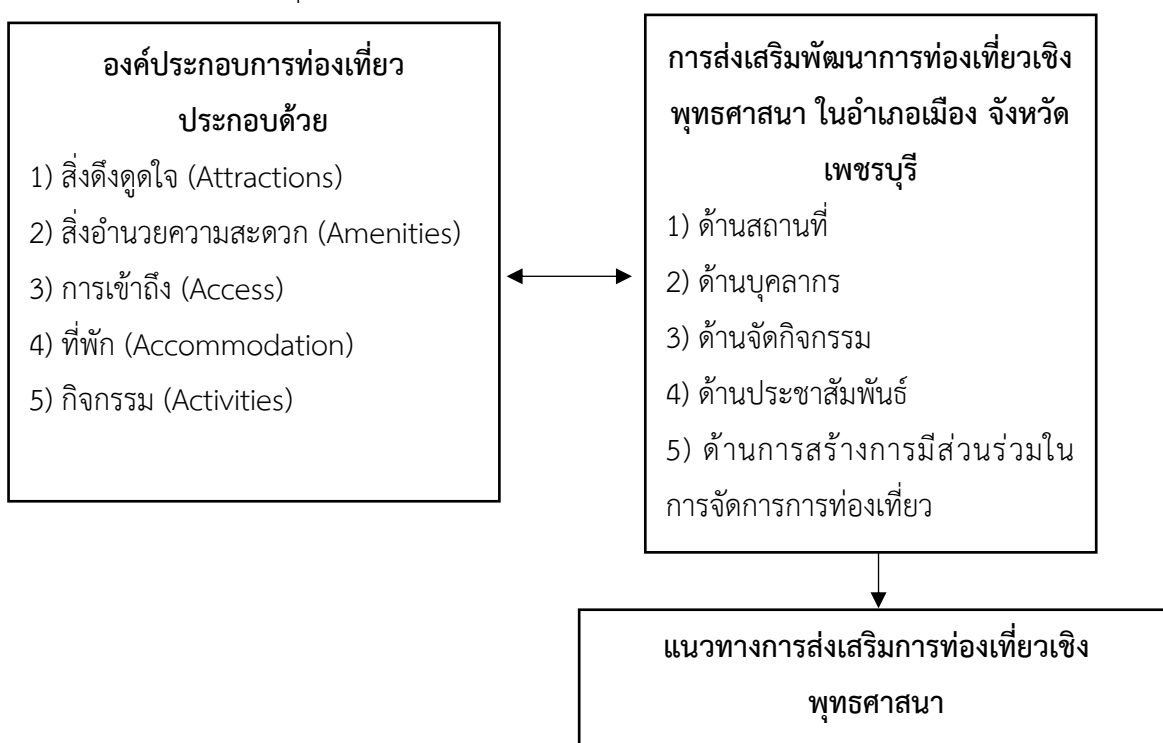
3. ด้านการจัดกิจกรรม วัดควรจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ การนั่งสมาธิ เจริญจิตภาวนา เทศนาธรรม หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว อาจเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของพื้นที่นั้น ๆ เป็นกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น แสดงถึงประเพณีวัฒนธรรมที่สวยงามมีเอกลักษณ์โดดเด่น สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาชื่นชมและเกิดการกลับมาเที่ยวซ้ำ

4. ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ

5. ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว วัดควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในวัด ด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว การร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการจัดการการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบองค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. ได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
3. ได้แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับส่งเสริมการท่องเที่ยว
3. แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา
5. ข้อมูลพื้นฐานอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556: 551) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า หมายถึง เที่ยวไป มีคำอธิบายเพิ่มเติมว่า การท่องเที่ยวตามความหมายในภาษาไทยนั้น ใช้คำว่า “ไปเที่ยว” มีความหมายว่า การเดินทางไปยังสถานที่ใดที่หนึ่งทั้งใกล้และไกล เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน ขยายความการท่องเที่ยวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในนิยามขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : WTO) ได้กำหนดว่า การท่องเที่ยวจะต้องมีลักษณะเป็นสากล ที่มีเงื่อนไขอยู่ 3 ประการ คือ

1. ต้องเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกัน)
2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือนและไปด้วยความสมัครใจไม่ใช่เพื่อทำสงคราม
3. ต้องมีจุดหมายหมายของการเดินทาง โดยไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องมีไว้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ แต่เดินทางไปเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร เพื่อความเบิกบาน บันเทิงเรีงรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่าง ๆ เพื่อการประชุม สัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ และเพื่อการติดต่อธุรกิจ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้ความหมายว่า “การท่องเที่ยว” (Tourism) เป็นคำที่มีความหมายกว้าง ซึ่งไม่ได้หมายความว่า เป็นเพียงการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์เท่านั้น หากแต่เป็นการเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษา การเยี่ยมเยือนญาติพี่น้อง ก็นับได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น

นิศา ชัชกุล (2554) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง โดยนับจากจุดเริ่มต้นการเดินทางไปจนถึงปลายทาง ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ประการเป็นอย่างน้อย คือ การเดินทาง การพักผ่อน และการกินอาหารนอกบ้าน

พระสนั่น เจริญยิ่ง (2565) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของคนไปยังสถานที่ใดที่หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์หลาย ๆ ประการแตกต่างกันไป แต่โดยหลักการใหญ่ ๆ คือ การเดินทางไปพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เพื่อการบำรุงรักษาสุขภาพ เป็นต้น เป็นการเพิ่มประสบการณ์แก่ตนเอง และยังเป็นจุดรวมของธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอีกด้วย

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง เพื่อเป็นการพักผ่อน และเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน หรือการเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษา การเยี่ยมเยือนญาติพี่น้อง เป็นต้น

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีความสำคัญในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาในหลายมิติ

นเรศร์ บุญเลิศ (2560) กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้า เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการท่องเที่ยวกลายเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศที่สำคัญที่สุด และมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของนานาประเทศนอกจากนี้ในด้านสังคม การท่องเที่ยวยังเป็นการพักผ่อนที่ช่วยลดความตึงเครียดพร้อม ๆ กับสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้มาเยือนและเจ้าของท้องถิ่น จึงเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

สรรรค์นันท์ ตันติอุโฆษกุล อัครวงศ์ และคณะ (2562) กล่าวว่า นอกจากการท่องเที่ยวจะมีความสำคัญด้านเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติของการตอบสนองความพึงพอใจของตนเอง การพักผ่อน การหลีกเลี่ยงจากวิถีชีวิตประจำวัน การท่องเที่ยวเพื่อลดความตึงเครียดจากการทำงาน การหาประสบการณ์ใหม่ ๆ และการเยี่ยมญาติหรือเพื่อน เป็นต้น ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมหลากหลาย มีอิสระในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวย่อมทำให้เกิดความผ่อนคลาย รู้สึกเพลิดเพลินมีความสุข และเมื่อมีความสุขจะก่อให้เกิดสุขภาวะ อันเป็นมิติหนึ่งที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ทั้งยังเป็นหัวใจของการจัดการการท่องเที่ยวอีกด้วย

นภาพร ทาระอาธร (2563) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และมีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศไทยเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังรายงานของกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาที่พบว่า ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างรายได้เกินกว่า 1 ล้านล้านบาท มาโดยตลอด และในปี 2561 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 2.94 ล้านล้านบาท และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนของนักท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจซึ่งนำไปสู่การจ้างงาน การสร้างอาชีพ การกระจายรายได้ สร้างความมั่งคั่งให้กับประชาชน และประเทศชาติ นอกจากนี้ยังสำคัญต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตในด้านการตอบสนองความพึงพอใจของตนเอง

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรม ที่ทำรายได้ให้กับประเทศมากที่สุด ยิ่งวิทยาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่มีมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทมากขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการที่มีความเห็นสอดคล้องกันหลายคน

Dickman (1997 อ้างถึงใน นภาพร ทาระอาธร, 2563) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 ประการที่สำคัญ คือ

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) จัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น ๆ เช่น สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา ทะเล น้ำตก หาดทราย เป็นต้น สิ่งดึงดูดใจ ประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งสิ่งดึงดูดใจนี้หมายรวมถึง สิ่งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือมีความโดดเด่นและเป็นที่สนใจกว่าแหล่งอื่น ๆ หรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ โดยทั่วไปสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่าหนึ่งอย่าง

2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึง สิ่งบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวและระบบสาธารณูปการ ซึ่งมีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถจะใช้ได้อย่างสะดวกสบาย เช่น ที่พักแรม ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานเริงรมย์ สถานบริการอื่น ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานรักษาพยาบาล สถานีตำรวจ หรือระบบรักษาความปลอดภัย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไปและถ้าหากในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนั้นไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน ก็จะพิจารณาถึงความสะดวกและความใกล้เคียงที่จะไปอาศัยใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกจากแหล่งชุมชนข้างเคียง ดังนั้น ตัวแปรที่ใช้ประเมินสิ่งอำนวยความสะดวกอาจพิจารณาได้จาก ระบบสาธารณูปโภค การให้บริการบ้านพัก สถานบริการต่าง ๆ ระบบสื่อความหมายและระบบการจัดการ

3. การเข้าถึง (Access) สภาพการเข้าถึง (เส้นทางคมนาคม) หมายถึง สภาพการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ มีความสะดวกสบาย เหมาะต่อการเดินทางท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใดนั้น พิจารณาจากระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวมาสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น ระยะทางจากตัวเมือง ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น เป็นต้น พิจารณาจากลักษณะการเดินทางว่าเป็นอย่างไร เช่น โดยรถยนต์ เรือ หรือการเดินเท้า สภาพของเส้นทางเอื้ออำนวยต่อการเดินทางมากน้อยเพียงใด มีสภาพเป็นถนนคอนกรีต ลาดยาง ลูกกรง หรือถนนดิน ถ้าเป็นแม่น้ำ ลำคลองต้องใช้เรือหรือแพมีสิ่งกีดขวางหรือไม่ และถ้าเป็นทางเท้า สภาพทางเดินดีหรือไม่ ระยะทางเดินเหมาะกับนักท่องเที่ยวเพียงใด การจัดหาพาหนะสะดวกหรือยาก และค่าจ้างแพงหรือถูก เป็นต้น ดังนั้น ตัวแปรที่ใช้ในการประเมินสภาพการเข้าถึง อาจพิจารณาได้จากความสะดวก อุปสรรคหรือสิ่งกีดขวาง การเดินทาง ลักษณะการเดินทางและสภาพถนน

4. ที่พัก (Accommodation) สถานที่ท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักที่เพียงพอ พร้อมทั้งมีความหลากหลายด้านราคา การบริการ ความเหมาะสมต่อสถานที่ และที่พักควรอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากนัก ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายและมีความปลอดภัยของที่พักในแหล่งท่องเที่ยว

5. กิจกรรม (Activities) สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดให้มีกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถทำในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น ๆ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของการท่องเที่ยวและช่วงเวลาพักผ่อนของนักท่องเที่ยว กิจกรรมต่าง ๆ ควรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย

Buhalis (2000 อ้างถึงใน นະภาพร ทาระอาธร, 2563) อธิบายองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่ประกอบไปด้วย 5 ประการ หรือ 5As ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น
2. การเข้าถึง (Accessibility) คือ ระบบการคมนาคม สถานีขนส่งผู้โดยสาร และยานพาหนะ
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือ ร้านอาหาร การจัดเลี้ยง การบริการการท่องเที่ยว ถูกเตรียมโดยคนกลางระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน
4. ที่พัก (Accommodation) คือ ที่พักที่จัดเตรียมไว้บริการให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมพื้นที่
5. กิจกรรม (Activities) คือ กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2563) ได้นำเสนอหัวข้อขององค์ประกอบในการท่องเที่ยวที่ภาครัฐต้องจัดทำและเป็นการส่งเสริมภาคเอกชน มีด้วยกัน 5 ประการ ดังนี้ 1) สิ่งดึงดูดใจ 2) สิ่งอำนวยความสะดวก 3) การเข้าถึง 4) ที่พัก 5) กิจกรรมต่าง ๆ

กุลวดี ละมายจิน (2564: 5-6) กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ หรือที่เรียกกันว่า 5As ได้แก่

1. ความดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว เช่น ชายหาดขาว ป่าที่มีพันธุ์ไม้นานาชนิด หรือความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น ทะเลสาบ รีสอร์ทในหุบเขา เป็นต้น

2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) หมายถึง การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางเข้าถึงสถานที่ได้อย่างสะดวก มีการจัดสร้างเส้นทางคมนาคมที่สะดวกสบาย

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานขึ้นมาในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ระบบการสื่อสารต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

4. ที่พัก (Accommodation) คือ สถานที่พักแรม ซึ่งบางครั้งอาจมีการนอนพักค้างภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ควรมีการจัดบริการที่จะพักแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวด้วย

5. กิจกรรม (Activity) หมายถึง กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การล่องแก่ง การพายเรือ หรือการจัดงานรื่นเริง การบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

พะยอม ธรรมบุตร (2564-11) ได้แบ่งองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การขนส่ง การคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับสนามบิน ตัวเมือง สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ รวมถึงคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ ได้แก่ ถนนทางหลวง โครงข่ายคมนาคม เป็นต้น

2. ที่พักแรม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะสำหรับการท่องเที่ยวซึ่งต้องค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย 1-2 คืน เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ เป็นต้น

3. แหล่งท่องเที่ยว จึงเป็นหัวใจขององค์ประกอบการท่องเที่ยว เพราะเป็นสถานที่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว อาจเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ วัฒนธรรม งานมหกรรม ประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนเจ้าของบ้าน เป็นต้น

4. กิจกรรม มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งแสวงหาประสบการณ์จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เช่น การดำนา การเกี่ยวข้าว การจับปลา การกรีดยาง การทำหัตถกรรมพื้นบ้าน หรืออาจเป็นกิจกรรมนันทนาการ เช่น

การดำน้ำ การเดินป่า การดูนก หรือกิจกรรมผจญภัย เช่น การล่องแก่ง การขี่ช้าง การปีนหน้าผา เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวที่เยี่ยมชม

5. การบริการต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการบริการด้านต่าง ๆ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ตู้ ATM ตู้แลกเงิน ศูนย์อาหาร โรงพยาบาล ปั๊มน้ำมัน รวมถึงห้องน้ำสาธารณะ เป็นต้น

สรุป การท่องเที่ยวมีการจัดองค์ประกอบไว้หลากหลายตามมุมมองของนักวิชาการแต่ละคน ซึ่งต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญก็คือ ประกอบด้วย 1) สิ่งดึงดูดใจ 2) สิ่งอำนวยความสะดวก 3) การเข้าถึง 4) ที่พัก 5) กิจกรรม โดยการจัดการการท่องเที่ยว 5 องค์ประกอบที่กล่าวมานี้ จะสามารถทำให้การท่องเที่ยวประสบความสำเร็จได้

รูปแบบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในประเทศไทย มีหลากหลายขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเอง และขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม ผลของการท่องเที่ยวจะเกิดมิติในแง่บวกหรือลบ ขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยวว่ามีพฤติกรรมอย่างไร

ฉัตรเฉลิม องอาจานศาล (2551: 8) กล่าวไว้ในจุลสารวิชาการฯ ว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงแนวคิด (Thematic Tourism) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพราะเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวด้วย และมีสิ่งที่จะได้รับเพิ่มขึ้นคือ การส่งเสริมการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ ช่วยลดการทำลายแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชุมชนที่มีเหลืออยู่น้อยในปัจจุบัน ให้สามารถดำรงอยู่ได้ต่อไปจนตกทอดไปถึงชนรุ่นหลัง ตัวอย่างเช่น

1. การท่องเที่ยวเชิงโบราณคดี (Archaeological Tourism) เป็นกลุ่มย่อยของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่เจาะลึกลงไปในเรื่องหา ช่วยเพิ่มคุณค่าแก่การท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวชุมชน (Community Tourism) แดกแขนงออกมาจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งศึกษาชีวิตของผู้คน ศึกษาวัฒนธรรมความเชื่อ และมีกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน

3. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) เน้นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสมบูรณ์ทั้งกายและใจ ครอบคลุมเรื่องการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์เพื่อล้างสารพิษ การฝึกโยคะ การนั่งวิปัสสนา

4. การท่องเที่ยวเขตชนบท/เมือง (Rural/Urban Tourism) เป็นการลงไปสัมผัสกับวิถีชีวิต การประกอบอาชีพของคนในชนบทและมักจะเสนอคู่กับการท่องเที่ยวในเขตเมือง ที่มีการแบ่งประเภทของเมืองตามลักษณะเด่น เช่น เมืองประวัติศาสตร์ เมืองผ่าน เมืองหลักของการท่องเที่ยวเมืองชายทะเล เป็นต้น

นำขวัญ วงศ์ประทุม (2564: 302) ได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวไว้ 3 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural based tourism) ประกอบไปด้วย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological tourism)

2. รูปแบบการท่องเที่ยวแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism) ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) การท่องเที่ยวงานประเพณีและวัฒนธรรม (Traditional and cultural tourism)

3. รูปแบบการท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ (Special interest tourism) ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu meditation tourism) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมชนกลุ่มน้อย (Ethnic tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure travel) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (Home stay and farm stay) การท่องเที่ยวพักระยะยาว (Long stay) การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive travel) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE : M = Meeting, I = Incentive, C = Conference, E = Exhibition)

บุปผชาติ แต่งเกลี้ยง (2562: 44) กล่าวถึงรูปแบบของการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน ความชื่นชมในแหล่งธรรมชาติเป็นหลัก

2. การท่องเที่ยววัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นเสนอ ลักษณะวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์โบราณคดีและสถานที่ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นและเกี่ยวเนื่องกับ ความเป็นอยู่ของสังคม เป็นการท่องเที่ยวในเชิงการใช้ความรู้และความภาคภูมิใจ

3. การท่องเที่ยวแบบบันเทิงและการกีฬา (Sport and Entertainment Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และความพึงพอใจในการพักผ่อนบันเทิงใจ ที่ มุ่งเน้นการได้รับบริการที่เหมาะสม

4. การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา (Business and Convention Tourism) เป็นการเดินทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการประชุมสัมมนาการติดต่อทางธุรกิจ ซึ่งอาจมีหรือไม่มีการศึกษาดูงาน และการทัศนศึกษารวมอยู่ด้วยก็ได้ถูกจัดให้เป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง

สรุปได้ว่าการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวไว้หลากหลายตามมุมมองของนักวิชาการแต่ละคน ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวหลัก ๆ ประกอบด้วย 1) การท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural Tourism) 2) การท่องเที่ยววัฒนธรรม (Cultural Tourism) 3) การท่องเที่ยวแบบบันเทิงและการกีฬา (Sport

and Entertainment Tourism) 4) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา (Business and Convention Tourism) เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับส่งเสริมการท่องเที่ยว

ความสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

กรณีศึกษา คำดี (2558) วัดหรือศาสนสถานในปัจจุบันกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เป็นเหตุให้วัดหรือศาสนสถานหลายแห่งได้ปรับบทบาทใหม่ คือ ปรับจากสถานที่ปฏิบัติกิจของสงฆ์และสถานที่ในการประกอบศาสนพิธีของชาวบ้าน หรือเป็นที่ร่วมกันของผู้คนในชุมชนจนกลายเป็นสถานที่รองรับนักท่องเที่ยว โดยอาศัยคุณสมบัติของวัดหรือศาสนสถานเป็นแรงจูงใจ กรมการศาสนาได้สนับสนุนให้นำทุนทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นมาเป็นแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งบางแห่งกลายเป็นมรดกของชุมชน ประกอบกับประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา จึงผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและศิลปวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่มีมิติของการพัฒนาจิตใจควบคู่ไปพร้อมกับส่งเสริมความเป็นไทย อีกทั้งยังเป็นการสืบสานศาสนาและศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทยให้เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่คู่ประเทศชาติ

ภทสรุภา สีสานภาพรรณ (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงพุทธไว้ว่า มีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นการเดินทางไปเพื่อการบำเพ็ญบุญริยาวัตถุ 10 อย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่
 - ทานมัย คือ ทำบุญด้วยการให้
 - ศีลมัย คือ ทำบุญด้วยการรักษาศีลประพฤติดี
 - ภาวนามัย คือ ทำบุญด้วยการเจริญภาวนา
 - อปายนมัย คือ ทำบุญด้วยการประพฤติอ่อนน้อม
 - เวทย์วัจจมัย คือ ทำบุญด้วยการช่วยขวนขวายรับใช้
 - ปัตติทานมัย คือ ทำบุญด้วยการเฉลี่ยส่วนความดีให้ผู้อื่น
 - ปัตตานุโมทนามัย คือ ทำบุญด้วยความยินดีของผู้อื่น ธี
 - มมัสสวณมัย คือ ทำบุญด้วยการฟังธรรม
 - ธัมมเทศนามัย คือ ทำบุญด้วยการสั่งสอนธรรม
 - ทัญญูกัมม คือ ทำบุญด้วยการทำความเห็นให้ตรงกัน

2. เป็นการเดินทางไปเพื่อสักการะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และปฏิบัติธรรม ณ พุทธศาสนสถานแห่งใดแห่งหนึ่ง

3. เป็นการเดินทางไปเพื่อเข้าร่วมศาสนพิธี งานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เช่น การไปทอดกฐินทอดผ้าป่า ทำบุญตักบาตรดอกไม้ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น

ศุภลักษณ์ อัครางกูร (2551) ได้กล่าวถึงสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาว่าเป็นการเดินทางโดยมีเหตุผลทางศาสนาเป็นหลัก ถือเป็นการปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่ยุคแรก ๆ ซึ่งเหตุผลในการเดินทางที่แท้จริงแล้วอาจไม่มีการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในปัจจุบันการเดินทางลักษณะนี้มักจะรวมกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมทางพุทธศาสนาเข้าอยู่ด้วยซึ่งอาจรวมถึงการเดินทางไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือประกอบพิธีกรรม สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาได้มีเพียงผู้ที่นับถือศาสนานั้นเท่านั้นที่เข้าเยี่ยมชม หากแต่นักท่องเที่ยวอื่น ๆ ยังให้ความสนใจเข้าชมความงดงามของอาคาร วัตถุต่าง ๆ หรือเข้าไปพักผ่อนสงบจิตสงบใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมที่วุ่นวายในปัจจุบันนี้ ผู้คนโดยทั่วไปต่างให้ความสนใจสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาเป็นที่พึงพิงทางจิตใจกันมากขึ้น

จากความสำคัญของวัดที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่วัดจะต้องพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

การส่งเสริมการท่องเที่ยวพุทธศาสนา

กรมศาสนา (2557) ได้เสนอกรอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เพื่อให้วัดสามารถพัฒนาสถานที่ในการรองรับท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสถานที่ ต้องมีการจัดบริเวณให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม เรียบง่าย มีสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ สะอาด ร่มรื่น และงดงามตามธรรมชาติ รวมทั้งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ห้องสุขาสะอาดและเพียงพอ ที่จอดรถ ถังขยะ ป้ายประชาสัมพันธ์ จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว แผนผังแสดงแหล่งท่องเที่ยวหรือแผนที่ แสดงเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อแสดงจุดที่น่าสนใจ

2. ด้านบุคลากร วัดควรมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทุกฝ่ายของวัดเพื่อให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวก โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดให้มีบุคลากรประจำศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ในการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์แจ้งการจัดกิจกรรมทางศาสนาในเทศกาลต่าง ๆ และแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวภายในวัด

3. ด้านการจัดกิจกรรม วัดควรจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ การนั่งสมาธิ เจริญจิตภาวนา เทศนาธรรม หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว อาจเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของพื้นที่นั้น ๆ เป็นกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น แสดงถึงประเพณีวัฒนธรรมที่สวยงามมีเอกลักษณ์โดดเด่น สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาชื่นชมและเกิดการกลับมาเที่ยวซ้ำ

4. ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

5. ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว วัดควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในวัด ด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว การรวมกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการจัดการการท่องเที่ยว

อารีย์ นัยพินิจ และคณะ (2557) ได้เสนอการพัฒนาศักยภาพขององค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านสิ่งที่ดึงดูดใจ คือ มีศาสนสถาน โบราณสถาน การมีชื่อเสียงของพระเกจิอาจารย์ วัดให้ความรู้สึทางจิตใจในด้านบวกเช่น ความสงบ ความสบายใจ

2. องค์ประกอบด้านการเข้าถึงแหล่งการท่องเที่ยว สะดวกทั้งทางสภาพอากาศ ทางรถไฟ และรถยนต์ส่วนบุคคล (ระบบขนส่งมวลชนอาจยังไม่ครอบคลุมพื้นที่)

3. องค์ประกอบด้านที่พัก มีกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ หลายระดับ หลายราคา ให้เลือกใช้บริการ

4. องค์ประกอบด้านความปลอดภัย นับว่ามีความปลอดภัยค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ

5. องค์ประกอบด้านกิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว การสนับสนุนของภาครัฐเอกชน ประชาชน จะมีมากช่วงเทศกาลวันสำคัญทางศาสนา

6. องค์ประกอบด้านการนำเที่ยว มีบริษัททัวร์หลายแห่งบรรจุรายการไหว้พระและจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนามากมาย เป็นแรงเสริมกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเพิ่มจำนวนมากขึ้นได้

7. องค์ประกอบทางด้านสังคม คนในชุมชนตระหนักถึงการพัฒนาตนเองเพื่อที่สามารถตอบสนองกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น รวมถึงการจัดการผลประโยชน์ให้ลงไปถึงชุมชนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

พระมหาสุทิตย์ อาภากร และคณะ (2557) ได้กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบและกระบวนการจัดการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ไว้ว่ารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดจะปรากฏตามอัตลักษณ์ที่สำคัญตามคติและความเชื่อของพระพุทธศาสนา และความเชื่อของท้องถิ่นนั้น ๆ แต่ละภูมิภาค และมีกระบวนการจัดการที่แตกต่างกันไปตามอัตลักษณ์ของวัดนั้น ๆ เช่น ภาคใต้ มีรูปแบบกิจกรรมและอัตลักษณ์ที่มีความเป็นมาของด้านประวัติศาสตร์ศรีวิชัย การปฏิบัติธรรมของสายสวนโมกข์ และการเชื่อมโยงกับความเชื่อที่มีต่อเจ้าแม่กวนอิม หรือศาลเจ้าตามคติพุทธศาสนาแบบมหายาน และวิถีชีวิตในท้องถิ่น เป็นต้น จากการศึกษารูปแบบกิจกรรม กระบวนการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ พบว่า วัดใน 4 ภูมิภาค มีความคล้ายคลึงกันใน 5 ด้าน คือ

1. รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวตามศรัทธาความเชื่อในพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพ
2. รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวตามคติความเชื่อทางพระพุทธรูป และวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นนั้น ๆ
3. รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความงดงามของแหล่งพุทธศิลปกรรมต่าง ๆ
4. รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวตามแหล่งประวัติศาสตร์ทางพระพุทธศาสนาและประวัติศาสตร์ของบ้านเมือง
5. รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการปฏิบัติธรรมและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา สรุปรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา สำหรับชาวไทยด้วยกันเองแล้ว เดินทางไปวัดก็เพื่อทำบุญ ไหว้พระ ท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ปฏิบัติกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และพัฒนาจิตใจส่วนชาวต่างชาติ เดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาด้วยการชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ และงานพุทธศิลป์ต่าง ๆ มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติบางส่วนที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษในการเดินทางไปเพื่อการปฏิบัติธรรม กรรมาศาสนา เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และในแต่ละภูมิภาคของไทยจะมีรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวไปตามความเชื่อ และวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง ซึ่งเป็นจุดดึงดูดที่สำคัญอย่างยิ่ง

จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา สรุปได้ว่าควรมีการจัดบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไว้รองรับนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของบุคลากรภายในหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานจากสถาบันการศึกษา ตลอดจนชุมชน นอกจากนี้ควรดึงดูดเด่นภายในแหล่งท่องเที่ยวมาเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว และร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว

ความหมายของแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

วรภัทร์ ธรรมเกรียงไกร (2563) ได้อธิบายถึงแรงจูงใจในการท่องเที่ยวว่าเป็นสาเหตุสำคัญในการบ่งชี้ถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แสดงออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการ แรงจูงใจในการท่องเที่ยวได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ แรงจูงใจแบบผลึกและแรงจูงใจแบบดิ่ง ซึ่งแรงจูงใจแบบผลึกเกิดจากแรงภายในตัวนักท่องเที่ยวเองที่ผลักดันให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในการท่องเที่ยว

เสี้งสูง เฉา และคณะ (2559) กล่าวถึงแรงจูงใจในการท่องเที่ยวว่า เป็นแรงผลักดันให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว สำหรับด้านความต้องการทางสังคมและจิตวิทยาแรงจูงใจ

ในการท่องเที่ยว จะช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจที่จะตอบสนองความต้องการส่วนตัว จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

วีรพงศ์ ชวงษ์वाल (2560) กล่าวว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยวว่าหมายถึง พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นแนวคิดทางด้านจิตวิทยา คือ ความต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว เช่น อยากว่ายน้ำ อยากปีนเขาพลั่ง และสังคมวิทยา คือ ความอยากมีหน้ามีตาในสังคม อยากทันสมัย อยากดูมีระดับ

ปฐมวงศ์ สีหาเสนา (2560) กล่าวว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการที่เกิดขึ้นจากการถูกกระตุ้นความต้องการที่เกิดขึ้นจากสภาวะภายในที่ต้องการอยากเดินทางท่องเที่ยว อันเป็นชนวนความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยว ส่วนการตัดสินใจในการเลือกเดินทางไปยังที่ใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไป ณ จุดหมายปลายทางเหล่านั้น เพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น

จากการศึกษาความหมายของแรงจูงใจในการท่องเที่ยวข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยว คือ แรงผลักดันที่ผสมผสานระหว่างความต้องการภายในของตัวบุคคลเองกับสิ่งที่มากระตุ้นจากภายนอกที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งคาดว่าจะสามารถตอบสนองความพึงพอใจของตนเองได้

องค์ประกอบของแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

วิกิเนียร์ มายอร์ (2560) กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญด้านการท่องเที่ยวมี 4 ประการ คือ

1. สิ่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ พื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสวยงามประทับใจ ซึ่งเกิดจากลักษณะของธรรมชาติ สภาพภูมิอากาศและความสวยงามตามธรรมชาติ ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้ 2 ประการ คือ สถานที่ที่น่าสนใจ (Place) และเหตุการณ์สนใจ (Event) ซึ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางมากขึ้น

1.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของคนในเขตพื้นที่นั้น ๆ อาจมีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน วัฒนธรรมสามารถแสดงออกในรูปแบบศาสนาสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของประชาชนหรือจารีตประเพณี

1.3 ชาติพันธุ์ เหตุผลในการเดินทางของคนบางกลุ่ม คือ ต้องการเยี่ยมญาติหรือเพื่อน และคนมีความต้องการที่จะกลับไปเยี่ยมแผ่นดินเดิมของตน

1.4 แหล่งบันเทิง หมายถึง สถานเริงรมย์ยามราตรี รวมถึงสวนสัตว์ สนามกีฬา สวนสาธารณะ เป็นต้น

2. สิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญในการท่องเที่ยว 4 ประการ ดังนี้

2.1 ที่พัก เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญในการเดินทางของนักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทาง

2.2 ร้านอาหารและเครื่องดื่มเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.3 สถานบริการ เช่น ร้านขายของที่ระลึก ร้านซักรีด สถานที่นันทนาการ

2.4 ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบสื่อสาร การคมนาคม สาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญอย่างยิ่ง ปัจจัยพื้นฐานดังกล่าว นอกจากอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวแล้ว ยังทำให้ได้รับความสะดวกสบายขึ้น เนื่องจากการพัฒนาระบบสื่อสาร การคมนาคม และสาธารณูปโภคดังกล่าว

3. การขนส่ง เป็นสิ่งสำคัญในการนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว สะดวกสบายและปลอดภัย ซึ่งการเดินทางแต่ละครั้งไม่ได้วัดในรูปแบบของระยะทางแต่วัดด้วยเวลาของการเดินทาง ถึงแม้ระยะทางจะไกลแต่ถ้าประหยัดเวลาในการเดินทาง คนก็พร้อมที่จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น การปรับปรุงยานพาหนะ ถนนและระบบการจราจรให้ดีขึ้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น

4. การต้อนรับ เป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะนักท่องเที่ยวที่ต้องการกลับไปยังสถานที่เดิมเกิดจากความประทับใจการต้อนรับของประชาชน หรือพนักงานบริการในพื้นที่มากกว่าสภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว ในการกลับกันถ้าหากว่านักท่องเที่ยวได้รับการต้อนรับที่ไม่ดีหรือไม่เหมาะสม นอกจากจะไม่รู้สึกประทับใจแล้วโอกาสที่จะกลับมาท่องเที่ยวที่เดิมจะมีน้อยมาก

ศรินทร์ทิพย์ คาวาโนเบะ (2560) กล่าวว่าแรงจูงใจในการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการคือ

1. สิ่งกระตุ้นความต้องการในการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งจูงใจต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยว หรือช่วงเวลาที่ยูงใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจไปเที่ยวได้

2. สิ่งกลั่นกรองความต้องการ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้ความต้องการถูกระงับไปหรือทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกต่อการเดินทางลดน้อยลง เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

3. สิ่งกระทบ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อมจากแหล่งข้อมูลหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมการขาย ซึ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดพฤติกรรมทางการเรียนรู้ ทศนคติ และมองภาพของแหล่งท่องเที่ยวนั้นแตกต่างกันออกไป

4. บทบาทของนักท่องเที่ยว หมายถึง สถานภาพของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันในสถานการณ์หรือช่วงเวลาที่แตกต่างกันและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมกระตุ้นใจหรือรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต่างกันออกไป เช่น นักท่องเที่ยว นักศึกษา นักท่องเที่ยวหัวหน้าครอบครัว

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการของบุคคลนั้น เช่น ปัจจัยส่วนตัว แรงจูงใจที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ แรงจูงใจในการเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ และแรงจูงใจเพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น หรือเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งกระตุ้นภายนอก เช่น สิ่งดึงดูดใจต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร การคมนาคมหรือกิจกรรมที่น่าสนใจระหว่างเดินทางท่องเที่ยว เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่ามีความหมายคำว่า การท่องเที่ยวเชิงศาสนาหรือการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาไว้หลายท่าน ดังนี้

พระมหาสุริยา อภิวิฑฺฒโน มีแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาว่า สังคมไทยนั้นมีความศรัทธา ความเชื่อในพระพุทธศาสนามานาน แยกกันไม่ออก บ้านอาศัยวัด วัดอาศัยบ้าน วัดนั้นมีส่วนสำคัญต่อสังคมไทยเราเป็นอย่างมาก เป็นที่พึ่งทางกาย เป็นที่พึ่งทางใจ เป็นสถานที่ขัดเกลาจิตใจพัฒนาจิตใจ เป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นที่พักอาศัยและเป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ วัดแบ่งเขตความสำคัญดังต่อไปนี้

1. เขตพุทธาวาส ได้แก่ พระอุโบสถ พระปราสาท พระเจดีย์ พระเจดีย์บรรจุพระบรม วัตถุพระมหากษัตริย์ เป็นต้น โดยเฉพาะพระอุโบสถนั้น เป็นสถานที่ทำสังฆกรรมของพระสงฆ์

2. พระอารามหลวง เป็นวัดที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทรงสร้าง หรือทรงบูรณปฏิสังขรณ์และทรงให้การอุปถัมภ์ เป็นวัดที่สร้างขึ้นอย่างมีแบบแผน ถูกลักษณะของการสร้างวัดตามรูปแบบประเพณี

3. วัดเป็นศูนย์รวมของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนามีการสวดมนต์ เวียนเทียน ฟังเทศน์ฟังธรรม ประกวดตอบปัญหาธรรมะสำหรับเยาวชน มอบทุนการศึกษา เป็นต้น วันหยุดพิเศษต่าง ๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา มีการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม รักษาศีล 8 และวัดจัดกิจกรรมวันเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่มีการสวดมนต์ข้ามปี ก่อเจดีย์ทราย เจดีย์ข้าวสารในวันสงกรานต์ ขอมมาแม่น้ำในวันลอยกระทง เป็นต้น

ศุภลักษณ์ อัครางกูร ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นการเดินทางโดยมีเหตุผลทางศาสนาเป็นหลักถือเป็นการปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่ยุคแรก ๆ

ซึ่งเหตุผลในการเดินทางที่แท้จริงแล้วอาจไม่มีการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในปัจจุบันการเดินทางลักษณะนี้มักจะรวมกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมทางพุทธศาสนาเข้าอยู่ด้วย ซึ่งอาจรวมถึงการเดินทางไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือประกอบพิธีกรรม สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา มิได้มีเพียงผู้ที่นับถือศาสนานั้นเท่านั้นที่เข้าเยี่ยมชม หากแต่นักท่องเที่ยวอื่น ๆ ยังให้ความสนใจเข้าชมความงดงามของอาคาร วัตถุต่าง ๆ หรือเข้าไปพักผ่อนสงบจิตสงบใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมที่วุ่นวายในปัจจุบันนี้ ผู้คนโดยทั่วไปต่างให้ความนิยมสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา เป็นที่พึ่งพิงทางจิตใจกันมากขึ้น

ศูนย์บริการวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ว่าหมายถึง การเดินทางไปท่องเที่ยวศาสนสถาน (Religious Place) เพื่อเยี่ยมชมหรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นมัสการศาสนสถาน และกราบไหว้พระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบครอบคลุมถึงสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ได้แก่ สถานที่ตั้งของอาคารที่ประดิษฐานรูปเคารพ สถานที่สำหรับบรรดาศาสนิกชนมาประชุมกันเพื่อทำพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดจนที่พำนักของนักบวชตามศาสนานั้น ๆ โดยมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วน ๆ ตามกิจกรรมการใช้งานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ยังหมายถึง การเดินทางเพื่อการบำบัตจิตใจ ตามหลักพุทธศาสนา หรือการบำบัตจิตใจ โดยการฝึกปฏิบัติตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การนั่งสมาธิ และการทำวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อการผ่อนคลาย และลดความตึงเครียดใน ชีวิตประจำวัน ซึ่งการฝึกตนนี้จะต้องเข้าไปฝึกปฏิบัติตนภายในพุทธสถานโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับโลกภายนอกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน หมายถึง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องกับศาสนา คือ ที่ประดิษฐานรูปเคารพ สถานที่สำหรับบรรดาศาสนิกชนมาประชุมกันเพื่อประกอบพิธีกรรมทาง ศาสนา ตลอดจนที่พำนักของนักบวชตามศาสนานั้น ๆ ศาสนสถานของศาสนาพุทธ ได้แก่ วัด เจดีย์ พระธาตุ ปรางค์ เช่น วัดพนัญเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

2. แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถานปฏิบัติธรรม หมายถึง สถานที่สำหรับบำบัตจิตใจ โดยการเข้าฝึกปฏิบัติตามแนวทางพุทธศาสนา ได้แก่ การนั่งสมาธิและการทำวิปัสสนากรรมฐานเพื่อการฝึกฝนจิตใจให้สงบ สถานที่ปฏิบัติธรรม เช่น เสถียรธรรมสถาน สำนักปฏิบัติวิปัสสนาวัดอัมมณ้อย สำนักปฏิบัติธรรมอื่น ๆ เป็นต้น

สรุปการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างแยกกันไม่ได้ เพราะบางสิ่งที่คนสร้างขึ้นในที่สุดก็กลายเป็นคนสร้างวัฒนธรรม สำหรับคนไทยซึ่งมีความเชื่อ ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา จะถือว่าวัดเป็นที่พึ่งทางกาย เป็นที่ช่วยพัฒนาจิตใจและเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย ส่วนคนต่างชาติที่ถือลัทธิความเชื่อต่างไปจากคนไทย เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ส่วนมากเพื่อชมความงดงามของงานสถาปัตยกรรมและงานพุทธศิลป์ที่แปลกตา จะมีเพียงบางส่วนที่สนใจใฝ่ศึกษาพระธรรมในระดับของการพัฒนาปัญญาที่ลึกซึ้งขึ้น

ข้อมูลพื้นฐานอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ประวัติความเป็นมา

อำเภอเมืองเพชรบุรี เดิมชื่ออำเภอจังหวัดเพชรบุรี และอำเภอคลองกระแซง ได้รับการจัดตั้งให้เป็นอำเภอเมื่อประมาณ พ.ศ. 2446 เนื่องจากสถานที่ตั้งของศูนย์ราชการอยู่ในเขตตำบลคลองกระแซง ในอดีตใช้พื้นที่ของวัดพลับพลาชัยเป็นศูนย์ราชการของอำเภอคลองกระแซง ภายหลังจึงได้มีการย้ายออกจากวัดพลับพลาชัยเนื่องจากพื้นที่ของวัดคับแคบ ไปตั้งอยู่บริเวณที่เป็นที่ตั้งศาลากลางหลังใหม่ และต่อมาได้ย้ายมา ณ ที่ปัจจุบันแต่ก็ไม่ไกลสถานที่เดิมยังในเขตตำบลคลองกระแซงเหมือนเดิม ซึ่งอยู่ตอนกลางของอำเภอเมืองเพชรบุรี ด้านทิศตะวันออกของตำบลติดกับแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งเป็นสายน้ำที่สำคัญที่หล่อเลี้ยงวิถีชีวิตชาวเมืองเพชรมายาวนาน การที่อำเภอคลองกระแซงเป็นที่ตั้งศูนย์ราชการของจังหวัดเพชรบุรีจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น อำเภอเมืองเพชรบุรี และยังได้มีการยุบพื้นที่บางตำบลในเขตอำเภอบ้านแหลม แล้วนำมาอยู่ในเขตการปกครองของ อำเภอเมืองเพชรบุรีอีกด้วย ได้แก่ ตำบลนาพันสาม ตำบลหนองพลับ เนื่องจากห่างไกลจากที่ว่าการอำเภอบ้านแหลม

เมืองเพชรบุรี เป็นอำเภอศูนย์กลางการปกครองการบริหาร เศรษฐกิจ และการศึกษาของจังหวัดเพชรบุรี มีอาณาบริเวณเป็นที่ราบ มีภูเขาหินปูนโดดบ้างเล็กน้อย มีชายหาดที่ขึ้นชื่อคือ "หาดเจ้าสำราญ" มีแม่น้ำซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนคนเมืองเพชรบุรีมาแต่สมัยโบราณไหลผ่านกลางอำเภอนั้นคือ "แม่น้ำเพชร" และหากมองจากเขตเทศบาล จะปรากฏ "เขาวัง" หรือ "พระนครคีรี" ตั้งตระหง่านบนยอดเขาสามลูก อีกทั้งยังมีพระปรางค์ 5 ยอด อันเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองในสมัยโบราณด้วย

ที่ตั้งอาณาเขตติดต่อ

อำเภอเมืองเพชรบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเขาย้อยและอำเภอบ้านแหลม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบ้านแหลมและอ่าวไทย

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอท่ายาง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านลาด

การปกครองท้องที่และจำนวนประชากร

อำเภอเมืองเพชรบุรี แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 24 ตำบล ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนตำบลหมู่บ้านและจำนวนวัด

ลำดับ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนวัด	จำนวนประชากร(คน)
1	ท่าราบ	ยกเลิกระบบหมู่บ้าน	14	10,998
2	คลองกระแซง	ยกเลิกระบบหมู่บ้าน	14	8,611
3	บางจาน	9	3	4,063
4	นาพันสาม	9	2	3,852
5	ธงชัย	9	4	9,329
6	บ้านกุ่ม	13	2	7,185
7	หนองโสน	7	2	4,884
8	ไร่ส้ม	9	3	6,089
9	เวียงคอย	3	1	1,257
10	บางจาก	8	2	2,126
11	บ้านหม้อ	6	1	9,153
12	ต้นมะม่วง	6	1	5,475
13	ช่องสะแก	10	2	7,531
14	นาวั่ง	9	1	3,063
15	สามะโรง	7	2	2,406
16	โพพระ	11	2	2,180
17	หาดเจ้าสำราญ	7	3	4,949
18	หัวสะพาน	14	3	4,441
19	ต้นมะพร้าว	4	1	2,242
20	วังตะโก	3	-	1,407
21	โพไร่หวาน	7	1	5,928
22	ดอนยาง	13	2	5,634
23	หนองขนาน	13	2	6,446
24	หนองพลับ	7	2	2,358
รวม		184	70	121,669

ที่มา: (ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร, 2567)

สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัด

สถานที่ที่ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

1. ดาบตำรวจ พรศักดิ์ สายจาง

ผู้บังคับหมู่สถานีท่องเที่ยว 2 กองกำกับการ 1 กองบังคับการท่องเที่ยว 3

2. นายวรสิน แก้วเสียง

ข้าราชการบำนาญสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตำแหน่ง นักวิชาการศาสนา
ชำนาญการ

3. พระครูโกศลวิชรธรรม

เจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี เจ้าคณะตำบลหัวสะพาน

วัดที่สำคัญในด้านการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้

1. วัดมหาธาตุวรวิหาร เป็นวัดที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดี

ภายในพระวิหารหลวงของวัดประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญ คือ หลวงพ่อศักดิ์สิทธิ์ วัดมหาธาตุ
ด้านหลังพระวิหารหลวง คือ พระปรางค์ 5 ยอด อยู่ภายในวิหารคด ทางด้านทิศใต้ของพระวิหารหลวง
คือ พระวิหารน้อย และวัดมหาธาตุวรวิหารยังได้สร้าง พิพิธภัณฑ์ของวัด เป็นที่รวบรวมศิลปะ
ความเป็นมาต่าง ๆ ของวัดไว้ให้ผู้สนใจได้เข้าชม

ภาพที่ 2.1 วัดมหาธาตุวรวิหาร

ที่ตั้ง ถนนดำเนินเกษม ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

2. วัดทองนพคุณ ชื่อเดิมที่ชาวบ้านเรียกว่า วัดตาขุน หรือ วัดนพพอล ตามคำบอกเล่า
ว่า มีเนื้อที่ประมาณ 12 ไร่เศษ โดยตั้งชื่อวัดว่า "วัดนพพอล" เพื่อเป็นอนุสรณ์ ตั้งเป็นวัดเมื่อ พ.ศ. 2325

ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. 2337 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2464 วัดนพพอชนได้เปลี่ยนชื่อเป็น "วัดทองนพคุณ" วัดมีเกจิอาจารย์ คือ หลวงพ่อเจริญพระครูปัญญาโชติวัฒน์ (เจริญ ธมฺมโชติ)

ภาพที่ 2.2 วัดทองนพคุณ

ที่ตั้ง 79 หมู่ 4 ตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

3. วัดใหญ่สุวรรณารามวรวิหาร วัดที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร สันนิษฐานได้ว่าสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา จากหลักฐานตามพระราชหัตถเลขา ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ความตอนหนึ่งว่า “ภาพและลายในพระอุโบสถนี้ คงเขียนมาก่อน 300 ปีขึ้นไป” สำหรับชื่อวัดใหญ่นั้น น่าจะมาจากพื้นที่ของวัดที่มีขนาด 20 ไร่เศษ ส่วนคำว่า สุวรรณ น่าจะได้จากพระนามของสมเด็จพระสังฆราช (แดงโม) ซึ่งเดิมท่านชื่อ “ทอง” หรือ อาจเป็นนามฉายาของท่านว่า “สุวณฺณ” ก็ได้ เพราะท่านคือผู้ที่ทำการปฏิสังขรณ์ครั้งสำคัญให้กับวัด อันเป็นสถานศึกษาเดิม และวัดนี้จึงมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า วัดใหญ่สุวรรณาราม ในท้ายที่สุด

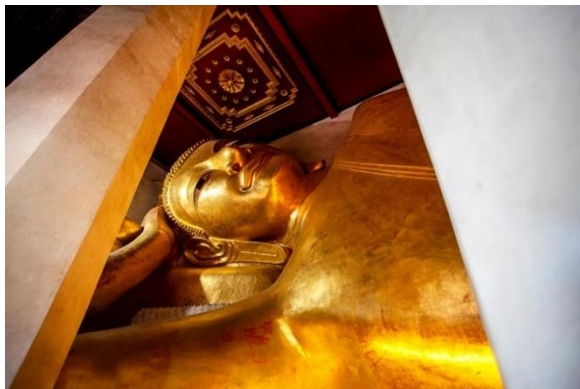

ภาพที่ 2.3 วัดใหญ่สุวรรณารามวรวิหาร

ที่ตั้ง 88 ถนนพงษ์สุริยา ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

4. วัดพระพุทไสยาสน์ (วัดพระนอน) สถานที่ประดิษฐานพระพุทไสยาสน์หรือพระนอนที่มีอายุเก่าแก่กว่า 400 ปี มีความยาว 43 เมตร มีความสูงจากพระเศียรถึงฐานบรรทม 15 เมตร จัดเป็นพระนอนที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของประเทศ จุดเด่นที่แตกต่างจากพระนอนอื่น ๆ คือที่เศียรขององค์พระมีหมอนบรรทมรูปดอกบัวรองพระเศียรอยู่สองก้อน ทั้งนี้ เชื่อกันว่าผู้ที่เกิดวันอังคารควรหาโอกาสกราบไหว้สักครั้ง จะนำพาความรุ่งเรืองมาสู่ชีวิต

ภาพที่ 2.4 วัดพระพุทไสยาสน์ (วัดพระนอน)
ที่ตั้ง 103 ถนนบ้านไดอิฐ ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

5. วัดข่อย สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย ต่อมาได้มีการสร้างพระธาตุฉิมพลีพระเศียรฐิโนวโกฏิ ซึ่งได้รับการกล่าวขานว่าเป็น “พุทธสถานศิลป์” โดยใช้รูปแบบของยันต์ฉิมพลีมาประกอบสถาปัตยกรรมการสร้างเป็นทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส ฐานกว้างด้านละ 18 เมตร สูง 27 เมตร มี 3 ชั้น

ภาพที่ 2.5 วัดข่อย
ที่ตั้ง ถนนคีรีรัฐยา ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

6. วัดบุญทวี เดิมชื่อ วัดถ้ำกลบ ตามชื่อของถ้ำซึ่งติดอยู่กับวัด อาณาเขตของวัดรวมทั้งเขาหลวงด้วยเป็นเนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ 8 ตำบลธงชัย อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเปลี่ยนชื่อเป็นวัดบุญทวี เมื่อ พ.ศ. 2478 เป็นวัดซึ่งก่อตั้งขึ้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ประมาณ รัชกาลที่ 6 มีสำนักแม่ชีอยู่คู่กับวัดมาตั้งแต่สมัยเริ่มต้นของวัดจนถึงปัจจุบัน สถานภาพของวัดเป็นวัดราษฎร์ อยู่กับธรรมชาติแวดล้อมเป็นป่าเขาและถ้ำต่าง ๆ มากมาย จึงเป็นวัดที่เน้นด้วยวิปัสสนาธรรมมาแต่สมัยเริ่มแรกของวัดแล้วจึงมีด้านคันถธุระ ในช่วงต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 2.6 วัดบุญทวี

ที่ตั้ง ถนนคีรีรัฐยา ตำบลธงชัย อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

7. วัดกำแพงแลง วัดเก่าแก่อีกแห่งของจังหวัดเพชรบุรี ถือเป็นวัดเพียงหนึ่งเดียวที่มีโบราณสถานสมัยลพบุรีในยุคขอมเรืองอำนาจ โดยสันนิษฐานว่าเดิมคงเป็นเทวสถานที่สร้างขึ้นในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ราว พ.ศ.1700-1750 ในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 อีกทั้งยังปรากฏร่องรอยของอารยธรรมขอมผ่านกำแพงศิลาแลง ชุ่มประตู่ทางเข้าปราสาทตามศิลปะแบบบายน

ภาพที่ 2.7 วัดกำแพงแลง

ที่ตั้ง 4 กำแพงแลง ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

8. วัดพลับพลาย ตั้งวัดเมื่อ พ.ศ. 2290 สร้างโดยบรรดาขุนนางพ่อค้าคหบดีและประชาชนรวมทุนกันสร้างขึ้น แต่เดิมที่ตั้งวัดเป็นที่ประชุมกองทัพเป็นที่ฝึกอาวุธเหล่าทหารทั้งปวงจึงเป็นที่หลวงได้เคยมีพลับปลา ที่ประทับของพระมหากษัตริย์ เมื่อได้สร้างวัดจึงชื่อว่า "วัดพลับพลาย" วัดได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. 2465 วัดเคยเกิดเพลิงไหม้ครั้งใหญ่ เมื่อ พ.ศ. 2458 จนไม่เหลือถาวรวัตถุหลงเหลืออยู่ นอกจากวิหารเพียงหลังเดียว

ภาพที่ 2.8 วัดพลับพลาย

ที่ตั้ง 106 ถนนดำเนินเกษม ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

9. วัดสระบัว ตั้งวัดเมื่อ พ.ศ. 2484 เมื่อพิจารณาจากหลักฐานที่เหลืออยู่สันนิษฐานว่าเป็นวัดที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา อุโบสถทรงสำเภา สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ช่วงที่พระเจ้าปราสาททองครองราชย์มีขนาดกะทัดรัด ฐานแอ่นโค้ง ผนังมีเสาอิงประดับ หน้าบันด้านทิศตะวันออกประดับลายปูนปั้นรูปพระนารายณ์ทรงอสุร ประกอบด้วยลายลายกระหนกช่อพุ่มหางโต บานหน้าต่างเป็นพุ่มข้าวบิณฑ์ บานประตูเป็นลายเชือกกลาง และทวารบาลบนเพดานตีเป็นกรอบเขียนลายดวงดารา ภายในมีภาพจิตรกรรมและพระประธานสมัยอยุธยา

ภาพที่ 2.9 วัดสระบัว

ที่ตั้ง 3/1 ถนนโพธิ์การ้อง ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

10. วัดเกาะ เป็นวัดเก่าแก่ที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย สันนิษฐานจากหลักฐานต่าง ๆ เช่น ใบเสมาคู่ที่สร้างจากหินทรายแดง อุโบสถที่ก่ออิฐถือปูนหลังคาซ้อน 2 ชั้น ฐานอุโบสถมีความอ่อนโค้ง เจดีย์ทรงเครื่อง ที่ตั้งอยู่ระหว่างอุโบสถและวิหารตามคตินิยมสมัยอยุธยา และภาพจิตรกรรมในพระอุโบสถ ระบุปีที่เขียนไว้เมื่อ พ.ศ.2277 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ

ภาพที่ 2.10 วัดเกาะ

ที่ตั้ง ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

11. วัดคงคาราม ตั้งวัดเมื่อ พ.ศ.2370 จากจารึกที่หน้าหอสวดมนต์ระบุว่า พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ ระหว่าง พ.ศ. 2367–2394 พระองค์ทรงยกเงินพระคลังข้างที่จำนวนหมื่นชั่งกับทองร้อยชั่ง ไว้สำหรับการปฏิสังขรณ์พระอาราม วัดคงคารามวิหารได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2522 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 22.70 เมตร ยาว 41.30 เมตร

ภาพที่ 2.11 วัดคงคาราม

ที่ตั้ง ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

12. วัดเขabanไดอิฐ ตำนานระบุว่า ราว พ.ศ. 2240 ที่นี่เป็นที่ที่พระอาจารย์แสงผู้ชำนาญเรื่องเวทย์มนต์คาถาและเป็นอาจารย์ของพระเจ้าเสือ เคยอาศัยเป็นที่นั่งวิปัสสนา และพระเจ้าเสือเคยมาที่นี่ประจำก่อนออกศึกทุกครั้ง พระอาจารย์แสงอยู่จนกระทั่งมรณภาพ จึงถือว่า พระอาจารย์แสงเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดเขabanไดอิฐ อย่างไรก็ตาม เมื่อพระอาจารย์แสงมาจำพรรษาที่นี่ พระเจ้าเสือก็เสด็จมาเยือนหลายครั้ง และนิมนต์กลับกรุงศรีอยุธยาแต่ไม่สำเร็จ จึงได้บูรณปฏิสังขรณ์วัดเขabanไดอิฐสร้างพระพุทธรูปปางประทับยืนไว้ในถ้ำ (ชาวบ้านเรียกพระพุทธรูปเจ้าเสือ) และได้พระราชทานเรือแก่พระอาจารย์เพื่อใช้ในการสัญจรไปมา (ปัจจุบันประทุนเรือยังเก็บไว้ภายในถ้ำพระเจ้าเสือ)

ภาพที่ 2.12 วัดเขabanไดอิฐ

ที่ตั้ง 44 ตำบลไร่ส้ม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

ที่มา: (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี, 2566)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2561) ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยมีการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ มีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ชุมชนท่ามะโอ

และการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากผู้นำชุมชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ชุมชนท่ามะโอจำนวน 10 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนำมาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่าเขตพื้นที่ ชุมชนท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีศักยภาพของพื้นที่ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากชุมชนท่ามะโอ มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ที่เก่าแก่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากชุมชนอื่น เช่น บ้านเสานัก บ้านหลุยส์ วัดประตูป้อง อีกทั้งยังมีวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ เช่น การฟ้อนผีปู้ย่า ประเพณีตานข้าวหอมต๋อ ประเพณีตานข้าวใหม่ ประเพณีตานเปรตพลี เป็นต้น และการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมควรใช้มาตรฐานและตัวชี้วัดการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพราะชุมชนท่ามะโอเป็นชุมชนที่มีความเก่าแก่ตั้งแต่โบราณของจังหวัดลำปาง ซึ่งมีโบราณสถานหลายแห่ง และมีวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีความพร้อมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยได้ศึกษาและได้หาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับชุมชนและสามารถพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคตได้และสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่จะต้องมีการจัดสรรบุคลากรและต้องหาหน่วยงานในการรับผิดชอบและส่งเสริมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การบำรุงรักษาสสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ชุมชนและการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

กุลชลี พวงเพ็ชร (2565) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวนถนนใหญ่ จังหวัดลพบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทุนทางปัญญาและทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวนถนนใหญ่ จังหวัดลพบุรี และ 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวนถนนใหญ่ จังหวัดลพบุรี กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานและนักวิชาการ ผู้นำชุมชนจำนวน และประชาชนชาวตำบลถนนใหญ่เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การค้นคว้าจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีชุมชน โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เรื่องทุนทางปัญญาและทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวนถนนใหญ่ จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่าชาวไทยพวนถนนใหญ่มีเอกลักษณ์ในการดำรงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม มีภาษาพูดของตนเอง ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ไว้เคารพบูชา คือ วัดศาลตา ศาลยาย มีประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของตนเอง นอกจากนี้ตำบลถนนใหญ่ยังมีจุดเด่น การมีผืนดินที่สามารถผลิตเป็นดินสอพองคุณภาพดี อย่างไรก็ตามวิถีการดำรงชีวิตหลายประการถูกกลืนเข้ากับความเป็นไทย ทายาทไทยพวนขาดความตระหนักไม่ให้ความสำคัญกับประเพณีของชุมชน และยังไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีรูปแบบ ขาดการประชาสัมพันธ์และการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ส่วนแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวนถนนใหญ่ ได้แก่ ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างจริงจังโดยภาครัฐ มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ ทำการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์และสถานที่ กำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย กำหนดเส้นทาง การท่องเที่ยวที่เป็นระบบ ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ และพัฒนาศักยภาพการบริการแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว

จุฑาภรณ์ หินขุย และคณะ (2557) ศึกษาเรื่อง แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธกรณีศึกษาวัดประชาคมวนาราม อำเภอสรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีเชิงพรรณนา จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงพุทธ เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากขึ้น มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากนิยมเดินทางไปวัดเพื่อร่วมกิจกรรมทางศาสนาและการปฏิบัติธรรม ดังจะเห็นได้จากการเดินทางเชิงพุทธศาสนาได้แพร่หลายไปในหมู่นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ซึ่งมักใช้เวลาวันหยุดเทศกาล โดยเฉพาะช่วงเทศกาลวันสำคัญทางศาสนาจะมีการถือศีล ปฏิบัติธรรม และประชาชนในท้องถิ่นบางส่วนได้เล็งเห็นผลประโยชน์จึงเริ่มมีการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้อง หรือเข้ามาใช้พื้นที่ของวัดในการประกอบอาชีพมากขึ้น ในระหว่างปี พ.ศ. 2555-2559 กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ปฏิรูป และมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยว โดยเน้นที่ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประเภทเที่ยวชมวัด โบราณสถานโบราณวัตถุ และประเพณีวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วางกรอบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ประโยชน์ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและต่อสังคมโดยรวม

นภาพร ทาระอาธร (2563) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สูงอายุที่เดินทางเยี่ยมชมพุทธสถานของจังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 60-64 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ว่างงานหรือไม่ได้ประกอบอาชีพ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,001 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น เดินทางท่องเที่ยวกับสมาชิกในครอบครัวหรือกับเครือญาติ โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว คือ วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเลือกเดินทางท่องเที่ยวตามโอกาสที่สะดวกด้วยการเดินทางแบบไปเช้าเย็นกลับ ไม่มีการพักค้างคืน รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากบุคคลในครอบครัว ญาติหรือเพื่อนเป็นส่วนใหญ่สถานที่ท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางไปเยี่ยมชม คือ เจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่มีชื่อเสียงของจังหวัด 2) ปัจจัยผลัก (Push Factors) ที่ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุเดินทางเยี่ยมชมพุทธสถาน คือ ต้องการใช้เวลากับครอบครัว เพื่อน หรือคนรัก ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) กลุ่มผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับ (1) สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (2) ความสามารถในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว (3) กิจกรรมต่าง ๆ ณ แหล่งท่องเที่ยว (4) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และ (5) การบริการด้านที่พักตามลำดับ

3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ดสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุด้านสิ่งดึงดูดใจ ควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาให้โดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมต่อการรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ ด้านการเข้าถึง ภาครัฐและเอกชนควรให้ความร่วมมือในการพัฒนาเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้สะดวกต่อการเดินทาง ด้านที่พัก ควรปรับปรุงและพัฒนาที่พักให้เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ และด้านกิจกรรม ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด

ประกาศ อินทนู (2565) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยการแจกแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในชุมชนวัดเกาะ จำนวน 4 คน และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้นำชุมชน เจ้าของภูมิปัญญาเจ้าของกิจการร้านค้า วัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี เจ้าพนักงานท้องถิ่นเจ้าอาวาสวัดเกาะ และตัวแทนชุมชน รวมจำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ประกอบด้วย ด้านสถาปัตยกรรม ด้านจิตรกรรม และด้านสืบสานงานสกุลช่างเมืองเพชร องค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึงด้านกิจกรรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยวสู่ความเป็นเลิศ โดยการจัดงานประเพณี แสดงวิถีชีวิตชุมชน สถาปัตยกรรมต่าง โดยไม่ทิ้งความเป็นเอกลักษณ์แบบดั้งเดิม แต่เป็นการสอดแทรกรูปแบบการท่องเที่ยวสมัยใหม่เข้าไป

พระสนั่น เจริญยิ่ง (2565) ศึกษาเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาของวัดไร่ขิง การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทการส่งเสริมของวัด และความเชื่อมโยงไปสู่การบูรณาการท่องเที่ยวของวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาความเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม 3) เพื่อเสนอแนะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 22 คน ด้วยวิธีวิทยาปรากฏการณ์วิทยาแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อให้เห็นรูปแบบ บทบาท ความเชื่อมโยงไปสู่การบูรณาการท่องเที่ยวตรวจสอบ

ความน่าเชื่อถือด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า ผลการศึกษาพบว่า 1) วัดไร่ขิงมีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีสถานที่และการตกแต่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัตถุโบราณและศาสนสถานที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ส่งเสริมความเชื่อและความศรัทธาที่มีต่อความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อดำวัดไร่ขิง มีการพิธีกรรมทางศาสนาตลอดทั้งปีในหลายเทศกาล และเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมให้แก่ผู้สนใจ 2) ความเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวมีมุมมองต่อวัดไร่ขิงในแง่ของความสำเร็จทางประวัติศาสตร์ เช่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติวัดไร่ขิง มีความเชื่อและศรัทธาเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อดำวัดไร่ขิง เดินทางมาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตามเทศกาล และปฏิบัติตามเทศกาลของวัด 3) ข้อเสนอแนะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดไร่ขิง แบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ (1) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนของวัดไร่ขิง ในด้านชมงานพุทธศิลป์ ทำบุญ ไหว้พระ ขอพร (2) รูปแบบการท่องเที่ยวกิจกรรมทางพุทธศาสนาของวัดไร่ขิง ในด้านการปฏิบัติธรรม การสร้างเครือข่ายปฏิบัติธรรม

พระสมุห์อาทิตย์ อินทปญโญ, พระเทพปริยัติเมธี และอมลวรรณ อบสิน (2563) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หลักสัมปัปธาน 4 หรือความเพียรชอบ ซึ่งประกอบด้วย (1) สังวร ปธาน คือ เพียรระวังยับยั้งบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้น (2) ปหานปธาน คือ เพียรละ บาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว (3) ภาวนาปธาน คือ เพียรทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ให้เกิดมี และ (4) อนรักขนาปธาน คือ เพียรรักษากุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่นและให้เจริญยิ่ง มีความสัมพันธ์กับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นคู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก Pearson Correlation(r) (0.84) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า คู่ของด้านความตั้งใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.86$) รองลงมา คือ คู่ของด้านสิ่งอำนวยความสะดวกกับด้านบริการเสริม ($r = 0.81$) และค่าที่น้อยที่สุดคือ คู่ด้านบริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเองกับด้านปหานปธานหรือเพียรละบาป อกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ($r = 0.61$) ส่วนแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ ด้านความตั้งใจของนักท่องเที่ยว มีแนวทางการจัดการการดูแล ไม่ให้เกิดความเสียหายตามหลักธรรมสัมปัปธาน 4 ไม่รื้อถอนเพื่อสร้างของใหม่ และอนุรักษ์ เอกลักษณ์ประเพณีท้องถิ่นด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีแนวทางการจัดการการดูแลไม่ให้เกิด ความเสียหายตามหลักธรรมสัมปัปธาน 4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีแนวทางการจัดการการดูแลไม่ให้เกิดความเสียหายตามหลักธรรมสัมปัปธาน 4 การเตรียมพร้อมในการต้อนรับ นักท่องเที่ยว จัดเตรียมงาน และตกแต่งสถานที่ ตามเอกลักษณ์ประเพณีท้องถิ่น ด้านบริการเสริม ที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเอง มี

แนวทางการจัดการการดูแลไม่ให้เกิดความเสียหายตาม หลักธรรมสัมมปปธาน 4 โดยเน้นสร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรม

มานิช พรหมปัญญา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการเตรียมความพร้อมการ ท่องเที่ยวเชิงพุทธของจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าจังหวัดอุบลราชธานี มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธนั้น พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการสถานที่จอดรถภายในวัด ความสะดวกของรถโดยสารสาธารณะเพื่อเดินทางมาวัด สภาพการจราจรระหว่างเดินทางมาวัด ความชัดเจนของป้าย บอกทางมาวัด ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ในระดับมาก คือ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ส่งเสริมการวิปัสสนา กิจกรรมการ สนทนาธรรมกับพระสงฆ์ การเสาะหาเครื่องรางของขลัง มีความต้องการพัฒนาในระดับมาก ส่วนความต้องการในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านการคมนาคม ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งดึงดูดใจ มีระดับความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธในระดับมาก ส่วนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีระดับความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธในระดับปานกลาง

วงศ์ระวิทย์ น้อมนำทรัพย์ และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครปฐม ทำการวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN economic community : AEC) ก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน ประเทศไทยเป็นประตูเชื่อมระหว่างด้านทิศตะวันตก (เมียนมา-อินเดีย และประเทศทางแถบยุโรป) สู่ด้านทิศตะวันออก (ลาว-กัมพูชา-เวียดนาม และ ทะเลจีนใต้) และทิศเหนือ (เมียนมา-ลาว และจีน) สู่ทิศใต้ (มาเลเซีย-อินโดนีเซีย และออสเตรเลีย) จึงถือได้ว่าประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยว (Tourism hub) ของภูมิภาคอาเซียน อีกทั้งให้ความสำคัญกับภาคบริการการท่องเที่ยว และกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ของชาติที่มุ่งเน้นกลยุทธ์ทางการตลาด และ สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับความสนใจพิเศษของกลุ่มนักท่องเที่ยว หนึ่งในรูปแบบใหม่นั้นคือ การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา (Buddhist Tourism) ซึ่งเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเฉพาะด้าน ที่มีกลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวนมากให้ความสนใจศึกษาเรื่องราวพระพุทธศาสนา ชื่นชมสถาปัตยกรรม หรือประวัติศาสตร์ และบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การนมัสการพระเกจิอาจารย์ รวมถึงการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละศาสนา

ศิวินิต อรรถวุฒิกุล และคณะ (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของจังหวัดราชบุรี โดยใช้แบบสอบถาม แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดเวทีเสวนา และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม พบว่า การพัฒนาประเทศโดยมุ่งเน้นวัฒนธรรมเป็นตัวตั้ง

ทำให้คนทั้งหลายห่างเหินจากวัด ซึ่งในอดีตวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งการศึกษาของคนในยุคอดีต ขณะที่ปัจจุบันคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะนักเรียน นิสิต นักศึกษา มักจะเลยไม่ใส่ใจกับการเข้าวัด ทำบุญ ไหว้พระฟังธรรม แม้แต่ในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันมาฆบูชา เป็นต้น แต่กลับมุ่งเน้นเพียงการบริโภคนิยมเป็นหลักใหญ่ และใช้ห้างสรรพสินค้าเป็นแหล่งบันเทิง ทำให้ผู้คนห่างไกลจากแหล่งธรรมะ คือ "วัด" อันเป็นผลมาจากระบบการศึกษาที่ใช้รูปแบบการพัฒนา ตามแบบประเทศตะวันตกได้สร้างความแปลกแยกกับแหล่งเรียนรู้ที่เป็นวัด ทั้งที่วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ทางการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม การปลูกฝังหล่อหลอมและขัดเกลาให้คนเป็นคนดีในสังคม เมื่อผู้คนละเลยห่างไกลจากวัดยุทธศาสตร์หนึ่งในการดึงผู้คนให้หันกลับเข้ามาใช้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ คือ การใช้การท่องเที่ยว นั่นคือ การท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Religion Tourism หรือ Meditation Tourism) ผสมผสานกับการท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-Meditation Tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิต มีการฝึกทำสมาธิ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น นับเป็นการท่องเที่ยวชุมชนรูปแบบหนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ชุมชนสามารถจัดการได้ด้วยตนเอง (Self-determination) ทั้งยังเป็นการทำให้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมนำมาสู่มูลค่าในเชิงเศรษฐกิจแบบสร้างสรรค์ (Creative Economy) รังสรรค์ธรรมชาติ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมชุมชน ทำให้เกิด "การเรียนรู้ ความอิมบิวนู รู้แจ้งเห็นธรรม" อันนำมาซึ่งความอยู่เย็นเป็นสุข ไม่เน้นการยึดวัตถุเป็นตัวยึดเพียงประการเดียว แต่ยึดหลักธรรมนำความพอเพียง จึงเป็นการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในรูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ และเชื่อมโยงเส้นทางธรรมเพื่อการบุญไหว้พระ

อริวิศน์ ห้วยหงษ์ทอง (2561) ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนไทดำ ตำบลบ้านดอน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี บทความนี้นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทดำ ตำบลบ้านดอน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งถือเป็นชุมชนไทดำที่ยังคงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทดำไว้ได้มากที่สุดแห่งหนึ่ง โดยดำเนินการวิจัยด้วยเทคนิควิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสำรวจถึงทุนทางวัฒนธรรมที่ยังคงปรากฏอยู่และยังมีการยึดถือปฏิบัติในชุมชน และความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนจากการสำรวจพบว่าคนในชุมชนส่วนใหญ่ยังรับรู้และยึดถือปฏิบัติในทุนทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ในระดับปานกลางและระดับมาก ซึ่งวัดจากการมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ระดับ 3.41 ขึ้นไป และจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยเทคนิค Chi-Square การยึดถือปฏิบัติในทุนทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับทั้งการนำทุนทางวัฒนธรรมไปใช้ในการท่องเที่ยวและความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเกือบทุกรายการทุนทางวัฒนธรรม จึงสะท้อนอย่างชัดเจนว่าชุมชนแห่งนี้มีความพร้อมใน

การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จึงควรมีการวางแผนทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยประเมินศักยภาพของทุนทางวัฒนธรรมที่มีความพร้อมในการนำมาจัดการท่องเที่ยว และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นในบริเวณใกล้เคียงในลักษณะย่อยของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 3 รูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดสุพรรณบุรี

Dejan Iliev (2020) ศึกษาเรื่องการพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา: แนวคิด การแบ่งส่วน และการพัฒนาอัตลักษณ์ใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วิวัฒนาการของการท่องเที่ยวทางศาสนา และแนวคิด กระบวนทัศน์ และแนวปฏิบัติที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางศาสนา ได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาอย่างไร วิธีการวิจัยหลักที่ใช้ในบทความนี้ได้แก่ การวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ การเปรียบเทียบ การกำหนดขอบเขต การสังเคราะห์ และการระบุช่องว่างการวิจัย บทความนี้เผยให้เห็นว่าแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงศาสนากำลังค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงและยกระดับตลอดหลายปีที่ผ่านมา เช่นเดียวกับที่กำลังผ่านขั้นตอนของการแบ่งส่วน การสร้างช่องทางการตลาดใหม่ และพัฒนาอัตลักษณ์ใหม่ การเติบโตอย่างเข้มข้นของการท่องเที่ยวทางศาสนาในตลาดโลก โครงสร้างที่ซับซ้อน และการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณแบบไดนามิกนั้น จำเป็นต้องมีแนวทางหลังสมัยใหม่และสหสาขาวิชาชีพ และการวิเคราะห์เชิงลึกของการท่องเที่ยวประเภทนี้ ซึ่งการพัฒนาก่อนหน้านี้มีลักษณะที่ทับซ้อนกันบางส่วนระหว่างองค์ประกอบของการท่องเที่ยวทางเลือกและการท่องเที่ยวมวลชน

Doina Gurita (2023) การท่องเที่ยวทางศาสนาและการพัฒนาที่ยั่งยืนของเศรษฐกิจในบริบทของโลกาภิวัตน์ในพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือของโรมาเนีย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวทางศาสนาและผลกระทบต่อทั้งเศรษฐกิจและวัฒนธรรมทางสังคม การท่องเที่ยวทางศาสนาตอบสนองสภาพแวดล้อมที่ศักดิ์สิทธิ์และจิตวิญญาณที่มีศักยภาพในการกำหนดสถานะแรงจูงใจของบุคคลที่ค้นหาสถานที่สำคัญและจุดหมายปลายทางทางวัฒนธรรมและศาสนาเพื่อสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตวิญญาณของพวกเขา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างศาสนา วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว เนื่องจากมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมจิตวิญญาณและการพัฒนามนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของโลกาภิวัตน์และการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ในส่วนหลังของบทความนี้ การวิจัยได้ดำเนินการเพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของโรมาเนีย ซึ่งเป็นพื้นที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าด้วยการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ดี การส่งเสริมการขายที่เพิ่มขึ้น การพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะอาดด้านที่พัก และการปรับปรุงการบริการ พื้นที่ดังกล่าวสามารถบรรลุคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นและการพัฒนาที่ยั่งยืน

Emy Lasarte (2020) ศึกษาเรื่อง การประเมินปัจจัยเชิงจิตวิทยาของการท่องเที่ยวทางศาสนาและประสบการณ์ของผู้มาเยือนสถานที่ทางศาสนาที่เลือกในเมืองคามารีเนสซูร์ ประเทศฟิลิปปินส์ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาการแสวงบุญถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่เพิ่มขึ้นของผู้คนในโลก ในฟิลิปปินส์การดำรงอยู่ของสถานที่ทางศาสนาและกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้การส่งเสริมการแสวงบุญหรือการท่องเที่ยวทางศาสนามีความสำคัญมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ bicol ซึ่งเป็นที่ตั้งของIslaซึ่งเป็นที่ยึดกันทั่วไปในนามของพระแม่มารี ตามเส้นทางนี้ความเข้าใจเพิ่มเติมเกี่ยวกับเจตนาและพฤติกรรมของนักเดินทางทางศาสนาถือเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นบทความนี้จึงใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อประเมินแรงจูงใจในการท่องเที่ยวทางศาสนา (ศาสนาและฆราวาส) และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่เลือก การศึกษาพบว่าแรงจูงใจทางศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญมากที่นักท่องเที่ยวเริ่มเดินทางเมื่อเทียบกับแรงจูงใจทางโลกในขณะที่แรงจูงใจทางโลกถือเป็นแรงจูงใจในการเดินทางที่ไม่สำคัญต่อสถานที่ทางศาสนา ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวทางศาสนาในจุดหมายปลายทางออกจากความปรารถนาทางจิตวิญญาณที่แท้จริงของพวกเขาเช่นการตอบสนองความเชื่อทางศาสนาและการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นทางศาสนา (ความเชื่อและการปฏิบัติ) ประสบการณ์ของพวกเขาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางจิตวิญญาณ (ศาสนา) มากกว่ากิจกรรมการท่องเที่ยว (ฆราวาส) ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องรักษาสัมดุลระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจทางศาสนาและทางโลกดังนั้นจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของผู้จัดการคริสตจักรและองค์กรการท่องเที่ยวในภูมิภาค

Xi Zhong (2020) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจทางศาสนาของนักท่องเที่ยว ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ความพึงพอใจ และความภักดี-กรณีศึกษาของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนวัดจิ้งอัน ประเทศจีนงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการท่องเที่ยวทางศาสนา ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวทางศาสนา ความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนวัดจิ้งอัน นอกจากนี้งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการท่องเที่ยวทางศาสนา ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวทางศาสนา ความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนวัดจิ้งอัน ในการศึกษา ผู้วิจัยระบุปัจจัยของตัวแปรทั้ง 4 ได้แก่ แรงจูงใจในการท่องเที่ยวทางศาสนา (การผ่อนคลาย การสำรวจตนเอง การเรียนรู้ และทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม) ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว (ภูมิทัศน์ที่สวยงามและความสะดวกในการขนส่งและอุปกรณ์) ความพึงพอใจ (สภาพแวดล้อม การเดินทางและที่พัก การบริการ และวัฒนธรรมทางศาสนา) และความจงรักภักดี ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามทั้งหมด 400 ข้อให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนวัดจิ้งอัน และใช้การวิเคราะห์การถดถอยเป็นวิธีทางสถิติที่เหมาะสมในการทดสอบสมมติฐาน การค้นพบหลักเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการท่องเที่ยวทางศาสนา ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ความพึงพอใจ และความภักดี มีดังต่อไปนี้ แรงจูงใจในการท่องเที่ยวทางศาสนามีผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความพึงพอใจของการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงศาสนามีผลกระทบต่อความพึงพอใจของ

นักท่องเที่ยว อย่างชัดเจน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อ ความภักดีของนักท่องเที่ยว อย่างชัดเจน แรงจูงใจด้านการท่องเที่ยวทางศาสนาและภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อ ความภักดีของนักท่องเที่ยวแต่ไม่ประจักษ์ชัด นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมวัดจิ่งอันด้วยแรงจูงใจที่ แตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจ ที่แตกต่างกัน ในที่สุด การศึกษาครั้งนี้ได้ข้อสรุปว่าตัวแปรทั้งสี่ (แรงจูงใจการท่องเที่ยวทางศาสนา ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ความพึงพอใจ และความภักดี) มี ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่ระดับจะแตกต่างกัน โดยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ เช่น การปรับปรุง ห้องน้ำ ทศนคติของพนักงานบริการ และทศนคติของร้านอาหาร เพื่อสร้างความภักดีอย่างสูงให้กับ นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมวัดจิ่งอัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ระหว่างเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนด ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)
 - 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย
 - 1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)
 - 2.1 ผู้ใช้ข้อมูลสำคัญ
 - 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย
 - 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยววัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี จำนวนประชากรที่ไม่แน่นอน การกำหนดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคำนวณมาจากสูตรของการคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sampling Size) ในกรณีที่ไม่ทราบค่าประชากรของ W.G. Cochran (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2549) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

- โดย
- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้อง
 - P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (0.5)
 - Z แทน ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนด หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติ
(ความเชื่อมั่น 95%) เท่ากับ 1.96
 - d แทน สัดส่วนความคลาดเคลื่อน (ความเชื่อมั่น 95%) เท่ากับ 0.05

แทนค่าในสูตรการคำนวณ

$$n = \frac{0.5(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2}$$

$$n = \frac{0.9604}{0.0025}$$

$$n = 384.16$$

จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 385 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. จัดทำแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบเลือกคำตอบเพียง 1 คำตอบ (Checklist) จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ และภูมิสำเนา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

โดยตอนที่ 2 และ 3 มีมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความสำคัญ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัย และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน ได้แก่

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาณี เพือกบัวขาว

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดาร์ณ พราหมณ์แก้ว

4.3 พระครูโกศลวัชรธรรม

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

6. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามที่แก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างในแหล่งท่องเที่ยว โดยกำหนดขนาดตัวอย่างในการนำไป Try out จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 385 ชุด ไปเก็บข้อมูลกับประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

2. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนารูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2552: 280) โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จะมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ ความหมายของค่า r มีดังนี้

ค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน

ค่า r เป็นบวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก

ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ -1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกันและมีความสัมพันธ์กันมาก

ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ถ้า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553 : 316)

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1 (ประมาณ 0.70-0.90) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (ถ้าสูงกว่า 0.90 ถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก)

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 0.5 (ประมาณ 0.30-0.70) ถือว่ามีความสัมพันธ์ กันในระดับปานกลาง

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 0 (ประมาณ 0.30 และต่ำกว่า) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ บุคลากรทางวัด เจ้าอาวาส ตำรวจการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเพชรบุรี และนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดเพชรบุรี และนักท่องเที่ยว จำนวน 15 คน ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ศาสนสถานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (คน)
1. วัดมหาธาตุ	1
2. วัดทองนพคุณ	1
3. วัดใหญ่สุวรรณารามวรวิหาร	1
4. วัดพระพุทธไสยาสน์ หรือวัดพระนอน	1
5. วัดช้อย	1
6. วัดบุญทวี	1
7. วัดกำแพงแลง	1
8. วัดพลับพลาชัย	1
9. วัดสระบัว	1
10. วัดเกาะ	1
11. วัดคงคาราม	1
12. วัดเขabanไดอิฐ	1
13. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี	1
14. สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเพชรบุรี	1
15. ตำรวจการท่องเที่ยว	1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเชิงลึก (Semi-Structured In-depth interview)

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเชิงลึก (Semi-Structured In-depth interview) ซึ่งได้ออกแบบคำถามไว้ล่วงหน้าตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) 2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 3) การเข้าถึง (Access) 4) ที่พัก (Accommodation) 5) กิจกรรม (Activities) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งปัจจุบัน และหน่วยงานหรือองค์กร

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัย และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

5. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาหาคำดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับคำถาม

6. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนด วัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์ ตามวัน เวลาที่กำหนดไว้

2. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึก และบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

3. นำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเทียบเคียงกับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
2. นำข้อความจากการสัมภาษณ์และจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี
4. สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยเป็นข้อความเชิงพรรณนาในรูปของความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์เพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) จากนั้นนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการนำเสนอเป็นข้อความพรรณนา โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ และภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้าน 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) 2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 3) การเข้าถึง (Access) 4) ที่พัก (Accommodation) 5) กิจกรรม (Activities)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 1) ด้านสถานที่ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านจัดกิจกรรม 4) ด้านประชาสัมพันธ์ 5) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนากับการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	172	44.68
1.2 หญิง	213	55.32
รวม	385	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 15 ปี	40	10.39
2.2 15 - 20 ปี	62	16.10
2.3 21 – 30 ปี	164	42.60
2.4 31 – 40 ปี	45	11.69
2.5 41 – 59 ปี	42	10.91
2.6 มากกว่า 60 ปี	32	8.31
รวม	385	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าประถมศึกษา	23	5.97
3.2 ประถมศึกษา	45	11.69
3.3 มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา	143	37.14
3.4 ปริญญาตรี	166	43.12
3.5 สูงกว่าปริญญาตรี	8	2.08
รวม	385	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
4. อาชีพ		
4.1 นักเรียน/นักศึกษา	121	31.43
4.2 พนักงาน/ลูกจ้าง	139	36.10
4.3 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	47	12.21
4.4 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	38	9.87
4.5 รับจ้าง/แม่บ้าน	40	10.39
รวม	385	100.00
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
5.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	184	47.79
5.2 10,001 – 20,000 บาท	166	43.12
5.3 20,001 – 30,000 บาท	21	5.45
5.4 30,001 – 40,000 บาท	7	1.82
5.5 40,001 – 50,000 บาท	4	1.04
5.6 มากกว่า50,001 บาท ขึ้นไป	3	0.78
รวม	385	100.00
6. สถานภาพ		
6.1 โสด	180	46.75
6.2 สมรส	169	43.90
6.3 หย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่	36	9.35
รวม	385	100.00
7. ภูมิลำเนา		
7.1 ภาคเหนือ	21	5.45
7.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	29	7.53
7.3 ภาคกลาง	285	74.03
7.4 ภาคตะวันออก	15	3.90
7.5 ภาคตะวันตก	23	5.97
7.6 ภาคใต้	12	3.12
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 55.32 เพศชาย จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 44.86 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21–30 ปี จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 15 – 20 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10 และน้อยที่สุดมีอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.31 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 43.12 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 และน้อยที่สุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.08 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงาน/ลูกจ้าง จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 รองลงมา คือ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 และน้อยที่สุดประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.87 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 47.79 รองลงมา คือ มีรายได้ 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.12 และน้อยที่สุดมีรายได้มากกว่า 50,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.78 สถานภาพโสด จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 และน้อยที่สุดสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.35 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่ภาคกลาง จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 74.03 รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.53 และน้อยที่สุดภาคใต้ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.12

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

องค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions)	4.28	0.74	มาก	4
2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)	4.36	0.62	มาก	2
3. การเข้าถึง (Access)	4.35	0.65	มาก	3
4. ที่พัก (Accommodation)	4.37	0.64	มาก	1
5. กิจกรรม (Activities)	4.36	0.66	มาก	2
รวม	4.33	0.66	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.33, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ที่พัก (Accommodation) ($\bar{x}$ = 4.37, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ($\bar{x}$ = 4.36, S.D. = 0.62) และกิจกรรม (Activities) ($\bar{x}$ = 4.36, S.D. = 0.66) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ($\bar{x}$ = 4.28, S.D. = 0.74)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) องค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions)

สิ่งดึงดูดใจ (Attractions)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีชื่อเสียงภายในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี	4.25	0.86	มาก	2
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีพระพุทธรูป/สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง	4.24	0.76	มาก	3
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีประวัติความเป็นมา ยาวนาน เป็นสถานที่เก่าแก่ ควรอนุรักษ์และรักษาไว้	4.19	0.77	มาก	4
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความสวยงามในด้านสถาปัตยกรรม	4.13	0.67	มาก	5
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความงดงามตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว	4.40	0.62	มาก	1
รวม	4.28	0.74	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.28, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความงดงามตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x}$ = 4.40, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีชื่อเสียงภายในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ($\bar{x}$ = 4.25, S.D. = 0.86) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีพระพุทธรูป/สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง ($\bar{x}$ = 4.24, S.D. = 0.77) สถานที่ท่องเที่ยวเชิง

พุทธมีประวัติความเป็นมายาวนาน เป็นสถานที่เก่าแก่ ควรอนุรักษ์และรักษาไว้ ($\bar{x}$ = 4.19, S.D. = 0.77) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความสวยงามในด้านสถาปัตยกรรม ($\bar{x}$ = 4.13, S.D. = 0.67)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน สะอาด และราคาเหมาะสม	4.43	0.60	มาก	1
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีห้องสุขาที่สะอาดเพียงพอ ปลอดภัยและมีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ	4.31	0.64	มาก	5
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีที่จอดรถเพียงพอ	4.34	0.61	มาก	4
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีป้ายข้อมูล/ป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจน	4.35	0.64	มาก	3
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีจุดบริการเพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	4.36	0.60	มาก	2
รวม	4.36	0.62	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.36, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน สะอาด และราคาเหมาะสม ($\bar{x}$ = 4.43, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีจุดบริการเพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{x}$ = 4.36, S.D. = 0.60) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีป้ายข้อมูล/ป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจน ($\bar{x}$ = 4.35, S.D. = 0.64) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีที่จอดรถเพียงพอ ($\bar{x}$ = 4.34, S.D. = 0.61) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีห้องสุขาที่สะอาด เพียงพอ ปลอดภัยและมีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ ($\bar{x}$ = 4.31, S.D. = 0.64)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี การเข้าถึง (Access)

การเข้าถึง (Access)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการเดินทางเข้า – ออก สถานที่ท่องเที่ยวสะดวก	4.31	0.69	มาก	5
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน	4.39	0.60	มาก	1
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีระบบขนส่งสาธารณะ ให้บริการ	4.32	0.66	มาก	4
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธสภาพถนนเอื้ออำนวยต่อ การเดินทาง	4.38	0.64	มาก	2
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธการเดินทางในสถานที่ ท่องเที่ยวมีความสะดวก ไม่ซับซ้อน	4.35	0.67	มาก	3
รวม	4.35	0.65	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.35, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ($\bar{x}$ = 4.39, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธสภาพถนนเอื้ออำนวยต่อการเดินทาง ($\bar{x}$ = 4.38, S.D. = 0.64) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธการเดินทางในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสะดวก ไม่ซับซ้อน ($\bar{x}$ = 4.35, S.D. = 0.67) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีระบบขนส่งสาธารณะให้บริการ ($\bar{x}$ = 4.32, S.D. = 0.66) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการเดินทางเข้า–ออกสถานที่ท่องเที่ยวสะดวก ($\bar{x}$ = 4.31, S.D. = 0.69)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่พัก (Accommodation)

ที่พัก (Accommodation)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีที่พักใกล้เคียงกับแหล่ง	4.31	0.69	มาก	5
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธช่องทางการหาที่พักมีความหลากหลาย	4.38	0.63	มาก	3
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความหลากหลายของระดับที่พัก	4.40	0.62	มาก	1
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธราคาที่พักมีความเหมาะสม	4.35	0.63	มาก	4
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธที่พักและการบริการของพนักงานได้มาตรฐาน	4.39	0.63	มาก	2
รวม	4.37	0.64	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.37, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความหลากหลายของระดับที่พัก ($\bar{x}$ = 4.40, S.D. = 0.62) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธที่พักและการบริการของพนักงานได้มาตรฐาน ($\bar{x}$ = 4.39, S.D. = 0.63) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธช่องทางการหาที่พักมีความหลากหลาย ($\bar{x}$ = 4.38, S.D. = 0.63) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธราคาที่พักมีความเหมาะสม ($\bar{x}$ = 4.35, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีที่พักใกล้เคียงกับแหล่ง ($\bar{x}$ = 4.31, S.D. = 0.69)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี กิจกรรม (Activities)

กิจกรรม (Activities)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมามีกิจกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา	4.32	0.71	มาก	5
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมามีกิจกรรมให้พักผ่อนหย่อนใจ	4.35	0.63	มาก	4
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมามีกิจกรรมการปฏิบัติธรรม	4.38	0.67	มาก	1
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมามีกิจกรรมการสืบทอดพระพุทธศาสนา	4.37	0.63	มาก	2
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมามีกิจกรรมให้เช่าวัตถุมงคล	4.36	0.68	มาก	3
รวม	4.36	0.66	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมามีกิจกรรมการปฏิบัติธรรม ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.67) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมามีกิจกรรมการสืบทอดพระพุทธศาสนา ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.63) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมามีกิจกรรมให้เช่าวัตถุมงคล ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.68) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมามีกิจกรรมให้พักผ่อนหย่อนใจ ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมามีกิจกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.71)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านสถานที่	4.42	0.63	มาก	1
2. ด้านบุคลากร	4.36	0.65	มาก	2
3. ด้านจัดกิจกรรม	4.36	0.63	มาก	2
4. ด้านประชาสัมพันธ์	4.36	0.67	มาก	2
5. ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการ การท่องเที่ยว	4.31	0.70	มาก	3
รวม	4.36	0.66	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสถานที่ ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.65) ด้านกิจกรรม ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.63) และด้านประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.67) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.70)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้านสถานที่

ด้านสถานที่	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดบริเวณต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	4.44	0.62	มาก	1
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถังขยะ ป้ายประชาสัมพันธ์	4.40	0.64	มาก	3
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีแผนผังแสดงแหล่งท่องเที่ยวหรือแผนที่ แสดงเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อแสดงจุดที่น่าสนใจ	4.41	0.62	มาก	2
รวม	4.42	0.63	มาก	

ตารางที่ 4.9 พบว่า การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดบริเวณต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีแผนผังแสดงแหล่งท่องเที่ยวหรือแผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อแสดงจุดที่น่าสนใจ ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.62) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถังขยะ ป้ายประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.62)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีบุคลากรต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	4.34	0.68	มาก	3
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ	4.36	0.68	มาก	2
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีบุคลากรประจำจุดต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	4.39	0.60	มาก	1
รวม	4.36	0.65	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีบุคลากรประจำจุดต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.60) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.68) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีบุคลากรต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.34$ S.D. = 0.68)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้านจัดกิจกรรม

ด้านจัดกิจกรรม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	4.37	0.63	มาก	1
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้จุดเด่นของสถานที่	4.36	0.60	มาก	2
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมเอกลักษณ์	4.35	0.66	มาก	3
รวม	4.36	0.63	มาก	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้จุดเด่นของสถานที่ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.60) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมเอกลักษณ์ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.66)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้านประชาสัมพันธ์

ด้านประชาสัมพันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมภายในสถานที่ท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ	4.37	0.70	มาก	2
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ	4.33	0.64	มาก	3
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดทำระบบโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบ	4.38	0.66	มาก	1
รวม	4.36	0.67	มาก	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดทำระบบโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมภายในสถานที่ท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.70) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.64)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ใน ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการ การท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในวัด เช่น การแสดงความคิดเห็น	4.30	0.71	มาก	2
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน	4.33	0.67	มาก	1
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธและชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	4.29	0.72	มาก	3
รวม	4.31	0.70	มาก	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.70) พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในวัด เช่น การแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.71) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธและชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.72)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

	แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี					รวม
	ด้าน สถานที่	ด้าน บุคลากร	ด้านจัด กิจกรรม	ด้าน ประชาสัมพันธ์	ด้านการ สร้างการมี ส่วนร่วมใน การจัดการ การท่องเที่ยว	
สิ่งดึงดูดใจ (x_1)	.484**	.455**	.439**	.463**	.443**	.490**
สิ่งอำนวยความสะดวก						
สะดวก (x_2)	.412**	.416**	.417**	.592**	.462**	.509**
การเข้าถึง (x_3)	.564**	.598**	.693**	.545**	.587**	.651**
ที่พัก (x_4)	.678**	.626**	.550**	.543**	.592**	.656**
กิจกรรม (x_5)	.578**	.652**	.579**	.679**	.552**	.647**
รวม	.703**	.696**	.743**	.657**	.752**	.780**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ($r = 0.780$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ที่พัก (x_4) ($r = 0.656$) ด้านที่ความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การเข้าถึง (x_3) ($r = 0.651$) อันดับที่ 3 ด้านกิจกรรม (x_5) ($r = 0.647$) อันดับที่ 4 สิ่งอำนวยความสะดวก (x_2) ($r = 0.509$) อันดับที่ 5 สิ่งดึงดูดใจ (x_1) ($r = 0.490$) สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (X_1) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.490$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านสถานที่ ($r = 0.484$) รองลงมา คือ ด้านประชาสัมพันธ์ ($r = 0.463$) ด้านบุคลากร ($r = 0.455$) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ($r = 0.443$) และด้านกิจกรรม ($r = 0.439$) ตามลำดับ

2. สิ่งอำนวยความสะดวก (X_2) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.509$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ($r = 0.462$) รองลงมา คือ ด้านประชาสัมพันธ์ ($r = 0.592$) ด้านกิจกรรม ($r = 0.417$) ด้านบุคลากร ($r = 0.416$) และด้านสถานที่ ($r = 0.412$) ตามลำดับ

3. การเข้าถึง (X_3) มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.651$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านกิจกรรม ($r = 0.693$) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ($r = 0.598$) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ($r = 0.587$) ด้านสถานที่ ($r = 0.564$) และด้านประชาสัมพันธ์ ($r = 0.592$) ตามลำดับ

4. ที่พัก (X_4) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.656$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านสถานที่ ($r = 0.678$) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ($r = 0.626$) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ($r = 0.592$) ด้านกิจกรรม ($r = 0.550$) และด้านประชาสัมพันธ์ ($r = 0.443$) ตามลำดับ

5. กิจกรรม (X_5) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.647$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านประชาสัมพันธ์ ($r = 0.679$) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ($r = 0.484$) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ($r = 0.652$) ด้านกิจกรรม ($r = 0.579$) ด้านสถานที่ ($r = 0.578$) และด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ($r = 0.552$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน โดยมีประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรีในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ อย่างไร

ผลจากการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 ให้ข้อมูลว่า ความศรัทธาในองค์หลวงพ่อดังศักดิ์สิทธิ์ หลวงพ่อประจำวัดมหาธาตุ เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ ประปรังค์ 5 ยอด วิหารหลวง มีศิลปะ ประติมากรรม งานปูนปั้น ให้ได้ชมและกราบไหว้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 ให้ข้อมูลว่า เป็นโบราณสถาน มีจิตรกรรมฝาผนัง ภาพวาด มีพระตำหนักเดิม ในสมเด็จพระยาสิริอมหาราชเป็นพระตำหนักของพระเจ้าอภัย ได้ชม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 ให้ข้อมูลว่า มีจิตรกรรม ศิลปะการแสดง หนังใหญ่ สถานที่ที่สวยงาม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 ให้ข้อมูลว่า มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้กราบไหว้บูชา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 ให้ข้อมูลว่า เป็นสถานที่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาชม กราบไหว้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำวัด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 ให้ข้อมูลว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยความหลากหลายของวัดในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี ที่มีวัดวาอารามที่สวยงามและมีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างกัน ทั้งที่เป็นวัดเก่าแก่ที่มีสถาปัตยกรรมอันงดงาม ศิลปกรรมต่าง ๆ ของช่างเมืองเพชร หรือวัดที่มีกิจกรรมทางพุทธศาสนาที่น่าสนใจ ตลอดจนถึงความสงบและร่มรื่น บรรยากาศภายในวัดส่วนใหญ่เงียบสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การมาพักผ่อนและปฏิบัติธรรม และประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ทำให้นักท่องเที่ยวได้มีการเรียนรู้เรื่องราวประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวัดต่าง ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจและอยากกลับมาเยี่ยมชมอีกกิจกรรมทางพุทธศาสนา ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฟังธรรม การปฏิบัติธรรม ทำให้ผม/ดิฉันรู้สึก ผ่อนคลายและได้พัฒนาจิตใจ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 ให้ข้อมูลว่า บริเวณวัดมีความสะอาด ร่มรื่น มีศิลปะให้เยี่ยมชม เช่น ด้านปฏิมากรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม ฯลฯ มีการประชาสัมพันธ์หรือป้ายบอกตำแหน่งต่างๆ ภายในวัดที่ชัดเจน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8 ให้ข้อมูลว่า สถานที่ที่มีชื่อเสียงและเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 ให้ข้อมูลว่า มีความศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพ กราบไหว้
ขอพร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 ให้ข้อมูลว่า มีภูมิทัศน์ที่สวยงามตามธรรมชาติ สิ่งศักดิ์ที่
สวยงาม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 ให้ข้อมูลว่า สถาปัตยกรรมที่งดงาม เอกลักษณ์ที่โดดเด่น
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 ให้ข้อมูลว่า สถานที่ที่มีสถาปัตยกรรมที่งดงามตามธรรมชาติ
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 ให้ข้อมูลว่า เป็นโบราณสถานเก่าแก่ สถาปัตยกรรมที่งดงาม
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 14 ให้ข้อมูลว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ให้กราบไหว้ ความงดงามของ
สถาปัตยกรรม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 ให้ข้อมูลว่า ชื่อเสียงของสถานที่ ความศรัทธาสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ที่กราบไหว้

สรุปได้ว่า สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมวัดต่าง ๆ มีหลายประการอาทิ
เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คู่บ้านคู่เมืองมานาน หรือแม้กระทั่งทางโซเซียลต่าง ๆ ทุกแพลตฟอร์ม สิ่งเหล่านี้
ล้วนดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเพื่อให้มาเที่ยวชมมาสักการะเที่ยวชม สถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรี

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 ให้ข้อมูลว่า มีสถานที่รับรองการจอดรถ มีบุคลากรที่คอย
ดูแลญาติโยม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 ให้ข้อมูลว่า การเดินทางสะดวกเส้นทางติดกลับถนนสาย
สำคัญ สัญจรได้สะดวก สถานที่รับรองได้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 ให้ข้อมูลว่า มีห้องสุขาและสถานที่จอดรถที่กว้างขวางและ
เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 ให้ข้อมูลว่า สถานที่จอดรถมากมาย ห้องสุขาที่สะอาด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 ให้ข้อมูลว่า มีบุคลากรที่ให้คำแนะนำ คอยดูแล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 ให้ข้อมูลว่า โดยรวมสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างดี แต่ยังมี
มีบางวัดที่ควรปรับปรุง เช่น ห้องน้ำ หรือป้ายบอกทางอย่างชัดเจน ควรมีป้ายบอกทางที่ชัดเจนมากขึ้น
โดยเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ และควรมีการจัดทำแผนที่รวมสถานที่ท่องเที่ยวทางพุทธ
ศาสนาในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ราวจับ บันไดสำหรับผู้
สูงอายุ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 ให้ข้อมูลว่า การบอกถึงตำแหน่งสถานที่ต่างๆ (ป้ายบอก
ทาง) แผนผังอาคารสถานที่ต่างๆ สถานที่จอดรถ ห้องน้ำ จุดนั่งพักผ่อน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8 ให้ข้อมูลว่า การเดินทางสะดวกเส้นทางติดกลับถนนสายสำคัญ สัญจรได้สะดวก สถานที่รับรองได้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 ให้ข้อมูลว่า การเดินทางสะดวกเส้นทางติดกลับถนนสายสำคัญ สัญจรได้สะดวก สถานที่รับรองได้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 ให้ข้อมูลว่า สถานที่รับรองการจอดรถ ห้องสุขาที่เพียงพอ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 ให้ข้อมูลว่า บุคลากรที่ให้คำแนะนำ คอยดูแล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 ให้ข้อมูลว่า สถานที่รับรอง สถานที่จอดรถ ห้องสุขาที่พร้อมให้บริการ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 ให้ข้อมูลว่า การเดินทางสะดวกเส้นทางติดกลับถนนสายสำคัญ สัญจรได้สะดวก สถานที่รับรองได้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 14 ให้ข้อมูลว่า มีระบบสื่อสารต่าง สถานที่รับรองการจอดรถที่เพียงพอ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 ให้ข้อมูลว่า มีร้านกาแฟภายในสถานที่ จุคนั่งพักที่สบาย

สรุปได้ว่า สิ่งอำนวยความสะดวกของการบริการนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้แต่ละวัด มีความน่าเชื่อถือมีความเลื่อมใสศรัทธาในการอำนวยความสะดวกต่างๆเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจอย่างผิดๆ

3. ด้านการเข้าถึง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 ให้ข้อมูลว่า วัดมหาธาตุ เป็นวัดที่อยู่กลางใจเมือง เดินทางสะดวกสบาย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 ให้ข้อมูลว่า สถานที่ได้เปิดให้เข้าชม ให้เข้าศึกษาได้ตลอด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 ให้ข้อมูลว่า มีการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานและชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 ให้ข้อมูลว่า การประชาสัมพันธ์ยังน้อย ยังเข้าไม่สะดวก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 ให้ข้อมูลว่า มีการใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 ให้ข้อมูลว่า นักท่องเที่ยวจะมีข้อมูลส่วนใหญ่จากอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย สื่อออนไลน์ต่าง ๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น การจัดทำเว็บไซต์ที่เป็นทางการของวัด หรือการสร้างเพจ facebook หรือคลิปการแนะนำวัดดึงดูดนักท่องเที่ยว ในเรื่องของจุดเด่นภายในวัด ควรมีข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ และควรมีผู้แนะนำวัดให้กับนักท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันการเข้าถึงสามารถเข้าถึงได้หลายช่องทาง เช่น ทางโซเชียล Facebook YouTube TikTok หรือช่องทางอื่น ๆ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจศึกษาสถานที่ก่อนมา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8 ให้ข้อมูลว่า การประชาสัมพันธ์ยังน้อย ยังเข้าไม่ถึงสื่อออนไลน์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 ให้ข้อมูลว่า การเดินทางได้สะดวกสบาย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 ให้ข้อมูลว่า มีการใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น และป้ายประชาสัมพันธ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 ให้ข้อมูลว่า การประชาสัมพันธ์ยังน้อย ยังเข้าไม่ถึงสื่อออนไลน์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 ให้ข้อมูลว่า สถานที่นี้ มีชื่อเสียงที่ดัง และมีจุดเด่นที่น่าสนใจ และการเดินทางที่สะดวกสบายไม่ซับซ้อน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 14 ให้ข้อมูลว่า มีการประชาสัมพันธ์ สื่อออนไลน์และการติดป้ายประกาศ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 ให้ข้อมูลว่า การประชาสัมพันธ์ยังน้อย ยังเข้าไม่ถึงสื่อออนไลน์

สรุปได้ว่า การเข้าถึงถ้ำนิกยอนไปในสมัยก่อนยากที่นักท่องเที่ยวจะเข้าถึงว่าในจังหวัดเพชรบุรีมีวัดมากมาย มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่บ้านคูเมืองมาช้านาน แต่ในปัจจุบันนี้ การเข้าถึงวัดเข้าได้ง่ายขึ้น โดยจะผ่านทางโซเชียลต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ต่างๆ หรือแม้กระทั่งการทำบุญผ่านเลขบัญชีของทางวัด ถึงจะอยู่ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศการทำบุญของวัดก็สามารถทำบุญได้โดยไม่ต้องมาวัด ก็ถือว่าได้บุญเท่ากัน

4. ด้านที่พัก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 ให้ข้อมูลว่า มีดีกรับรองแขกญาติโยมที่มาเยี่ยมเยือน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 ให้ข้อมูลว่า สถานที่ มีอาคารรับรองที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 ให้ข้อมูลว่า โดยรอบ มีโรงแรมและเกสต์เฮาส์รองรับนักท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 ให้ข้อมูลว่า มีสถานที่ให้นั่งพักผ่อน มีห้องสุขา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 ให้ข้อมูลว่า มีศาลารับรองให้พักผ่อน หรือเดินทางมาไกล และอาจมีการค้างแรม ก็มีอาคารรับรอง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 ให้ข้อมูลว่า ความสนใจของนักท่องเที่ยว ที่พักเชิงพุทธศาสนา เพราะอยากสัมผัสบรรยากาศที่เงียบสงบ ร่มเย็นและได้ปฏิบัติธรรม และมีสิ่งแวดล้อมที่ดี

วัดควรมีที่พักเชิงพุทธศาสนาให้เลือกมากขึ้น โดยเฉพาะที่พักที่ตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวกและมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 ให้ข้อมูลว่า การจัดตกแต่งศาลาพักผ่อน ให้มีความสวยงามร่มรื่น น่านั่ง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8 ให้ข้อมูลว่า ที่พักอยู่ไกลแต่เส้นทางเป็นทางผ่านมาวัดได้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 ให้ข้อมูลว่า มีที่พักใกล้กับทางวัดและเดินทางได้สะดวก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 ให้ข้อมูลว่า มีโรงแรมใกล้เคียงในพื้นที่ มีศาลาของทางวัดรับรอง มีจุดนั่งพักผ่อน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 ให้ข้อมูลว่า โดยรอบ มีโรงแรมและเกสต์เฮาส์รองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 ให้ข้อมูลว่า ศาลารับรองของสถานที่ ตึกอาคารที่ใช้รับรอง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 ให้ข้อมูลว่า มีจุดพักผ่อน ศาลานั่งพัก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 14 ให้ข้อมูลว่า มีจุดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกจากผู้ที่มาจากต่างจังหวัด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 ให้ข้อมูลว่า มีที่พักใกล้กับทางวัดและเดินทางได้สะดวก

สรุปได้ว่า ด้านที่พักในจังหวัดเพชรบุรีมีทั้ง ใกล้กับวัดและอาจจะไกลจากวัดแต่เส้นทางในการเดินทางของจังหวัดเพชรบุรีโดดเด่นอย่างหนึ่งคือ วัดอยู่ติดกัน วัดอยู่ใกล้กัน จึงทำให้การพักในจังหวัดเพชรบุรีเปรียบเสมือนใกล้กับการทำบุญในจังหวัดเพชรบุรีไปเลย

5. ด้านกิจกรรมภายในวัด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 ให้ข้อมูลว่า กิจกรรมภายในวัด กิจกรรมวันสำคัญ เวียนเทียน หล่อเทียน เทศมหาชาติ ทอดผ้าป่า กิจกรรมภายนอก ร่วมกับชุมชน ปฏิบัติธรรม อมรมพระอุปัชฌาย์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 ให้ข้อมูลว่า กิจกรรมจัดตามประเพณีของไทย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 ให้ข้อมูลว่า มีกิจกรรมทำบุญหลายอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 ให้ข้อมูลว่า จัดกิจกรรมตามพระพุทธศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 ให้ข้อมูลว่า กิจกรรมต่างๆจัดขึ้นตามเทศกาลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 ให้ข้อมูลว่า กิจกรรมที่น่าสนใจกิจกรรมฟังธรรม การปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ การเจริญสติปัญญา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของวัดในอำเภอเมืองเพชรบุรี วัดควรมีกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น เช่น การจัดเกี่ยวกับศิลปะและหัตถกรรม การจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ และโชว์ความเป็นเอกลักษณ์ของช่างเมืองเพชรฯ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 ให้ข้อมูลว่า เน้นกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา พระมหากษัตริย์ ชาติ เป็นหลัก และเชิญชวนญาติธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8 ให้ข้อมูลว่า มีกิจกรรมตามพระพุทธศาสนา ตามประเพณี

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 ให้ข้อมูลว่า จัดกิจกรรมตามวันสำคัญของประเพณี

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 ให้ข้อมูลว่า จัดกิจกรรมตามพระพุทธศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 ให้ข้อมูลว่า กิจกรรมตามพระพุทธศาสนา ตามประเพณี

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 ให้ข้อมูลว่า จัดกิจกรรมตามวันสำคัญทางศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 ให้ข้อมูลว่า กิจกรรมตามพระพุทธศาสนา ตามประเพณี

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 14 ให้ข้อมูลว่า จัดกิจกรรมตามวันสำคัญทางศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 ให้ข้อมูลว่า จัดกิจกรรมตามพระพุทธศาสนา

สรุปได้ว่า กิจกรรมภายในวัด ในส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติตามประเพณีทางพระพุทธศาสนาแต่ในปัจจุบันกิจกรรมในวัดเพิ่มขึ้น อาทิ การปล่อยนกปล่อยปลา การทำบุญ การถวายสังฆทาน การบริจาคโรงศพ การสร้างกระเบื้องสร้างหลังคา ก็ถือว่าเป็นกิจกรรมภายในวัดซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้ นักท่องเที่ยวหันมาสนใจเข้าวัดกันมากขึ้น

ผลปรากฏว่า ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 15 คน และข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสอบถามประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน มีความสอดคล้องกันนั้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มนี้ มีความเห็นพ้องต้องกันว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 ให้ข้อมูลว่า การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงพุทธควรมีการบูรณาการความรู้ทางพระพุทธศาสนาเข้ากับแนวคิดด้านวัฒนธรรม เพื่อสร้างคุณค่าและอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 ให้ข้อมูลว่า ควรส่งเสริมความรู้ด้านพุทธประวัติและหลักธรรมผ่านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและเกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 ให้ข้อมูลว่าเจ้าหน้าที่วัฒนธรรมจังหวัดสนับสนุนกิจกรรม "ท่องเที่ยววิถีธรรม" เช่น การปฏิบัติธรรมในวัดโบราณ หรือการเยี่ยมชมแหล่งพุทธสถานสำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 ให้ข้อมูลว่า ควรพัฒนาแพ็คเกจท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีความหลากหลาย ครอบคลุมทั้งวัดสำคัญ และประสบการณ์วัฒนธรรม เช่น อาหารเจ พิธีกรรมท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 ให้ข้อมูลว่าการส่งเสริมควรคำนึงถึงศีลธรรมและความสงบ ไม่ทำให้วัดกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีเสียงดังหรือรบกวนสมาธิของพระสงฆ์และญาติโยม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 ให้ข้อมูลว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธสามารถเป็นเครื่องมือฟื้นฟูจิตใจ ช่วยลดความเครียด โดยเน้นการสื่อสารคุณค่าของความสงบ ความเรียบง่าย และการมีสติ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 ให้ข้อมูลว่า มีการบูรณาการการศึกษากับการท่องเที่ยว โค้ชให้นักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ณ ประวัติศาสตร์ทางพระพุทธศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8 ให้ข้อมูลว่า ควรมีการใช้เทคโนโลยี เช่น AR/VR หรือแอปพลิเคชัน มือถือ เพื่ออธิบายประวัติของวัด และหลักธรรมคำสอนอย่างเข้าใจง่าย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 ให้ข้อมูลว่า การอนุรักษ์วัดและโบราณสถานควรควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยต้องมีมาตรการควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหายต่อโบราณสถาน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 ให้ข้อมูลว่า ควรมีหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์เฉพาะทางด้านการท่องเที่ยวเชิงพุทธ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและศรัทธา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 ให้ข้อมูลว่า การประชาสัมพันธ์ควรนำเสนอเรื่องราวของวัดหรือพระเกจิชื่อดังผ่านสื่อมวลชนและโซเชียลมีเดียในรูปแบบที่เข้าถึงง่าย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 ให้ข้อมูลว่า ควรวางนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธควบคู่กับเทศกาลทางศาสนา เช่น เข้าพรรษา ออกพรรษา หรืองานเวียนเทียนประจำปี

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 ให้ข้อมูลว่า การพัฒนาสาธารณูปโภครอบวัด เช่น ถนน ทางเดิน และป้ายบอกทางที่เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวเป็นเรื่องสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 14 ให้ข้อมูลว่า ทัวร์เชิงพุทธควรออกแบบให้เหมาะกับผู้สูงอายุ เช่น มีที่พักผ่อน เส้นทางไม่ชัน และมีการอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 ให้ข้อมูลว่า การส่งเสริมจิตอาสาในการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวในวัด หรือช่วยดูแลความสะอาดในวัด เป็นวิธีการปลูกฝังจิตสำนึกและศรัทธาในพระพุทธศาสนา

ผลปรากฏว่า ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 15 คน และข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสอบถามประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน มีความสอดคล้องกัน นั้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มนี้ มีความเห็นพ้องต้องกันว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์เพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จากนั้นนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการนำเสนอเป็นข้อความพรรณนา โดยผู้วิจัยได้สรุป ผลการวิจัยอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 55.32 มีอายุระหว่าง 21–30 ปี จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 43.12 ประกอบอาชีพพนักงาน/ลูกจ้าง จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 47.79 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 47.79 สถานภาพโสด จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่ภาคกลาง จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 74.03

2. องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ที่พัก (Accommodation) ที่พัก (Accommodation) รองลงมา คือ สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 2) และกิจกรรม (Activities) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attractions)

2.1 องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่

ห้องเที่ยวเชิงพุทธมีความงดงามตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีชื่อเสียงภายในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีพระพุทธรูป/สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีประวัติความเป็นมายาวนาน เป็นสถานที่เก่าแก่ควรอนุรักษ์และรักษาไว้ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความสวยงามในด้านสถาปัตยกรรม

2.2 องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน สะอาด และราคาเหมาะสม รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีจุดบริการเพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีป้ายข้อมูล/ป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจน สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีที่จอดรถเพียงพอ และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีห้องสุขาที่สะอาด เพียงพอ ปลอดภัยและมีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ

2.3 องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธสภาพถนนเอื้ออำนวยต่อการเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธการเดินทางภายในสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะดวกไม่ซับซ้อน สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีระบบขนส่งสาธารณะให้บริการ และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการเดินทางเข้า – ออกสถานที่ท่องเที่ยวสะดวก

2.4 องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความหลากหลายของระดับที่พัก สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธที่พักและการบริการของพนักงานได้มาตรฐาน สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธช่องทางการหาที่พักมีความหลากหลาย สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธราคาที่พักรมีความเหมาะสม ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีที่พักใกล้เคียงกับแหล่ง

2.5 องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีกิจกรรมการปฏิบัติธรรม สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีกิจกรรมการสืบทอดพระพุทธศาสนา สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีกิจกรรมให้เข้าวัดอุ้มบาตร สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีกิจกรรมให้พักผ่อนหย่อนใจ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีกิจกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา

3. การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมืองเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสถานที่ รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้าน

กิจกรรม และด้านประชาสัมพันธ์ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

3.1 การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดบริเวณต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีแผนผังแสดงแหล่งท่องเที่ยวหรือแผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อแสดงจุดที่น่าสนใจ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถังขยะ ป้ายประชาสัมพันธ์

3.2 การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีบุคลากรประจำจุดต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีบุคลากรต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

3.3 การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้จุดเด่นของสถานที่ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมเอกลักษณ์

3.4 การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมืองเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดทำระบบโฆษณา ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบ รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมภายในสถานที่ท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

3.5 การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในวัด เช่น การแสดงความคิดเห็น ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธและชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

4. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว

เชิงพุทธศาสนา ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจ (x_1) สิ่งอำนวยความสะดวก (x_2) การเข้าถึง (x_3) ที่พัก (x_4) กิจกรรม (x_5) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี ในทางบวกในระดับสูง ($r = 0.780$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านสิ่งดึงดูดใจ กับการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด 0.656 ส่วนด้านที่พัก มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด 0.490

5. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี ควรเน้นกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา พระมหากษัตริย์ชาติ เป็นหลัก และเชิญชวนญาติธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ วางนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธควบคู่กับเทศกาลทางศาสนาและการส่งเสริมจิตอาสาในการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวในวัด หรือช่วยดูแลความสะดวกในวัด

อภิปรายผล

การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี มีประเด็นตามวัตถุประสงค์นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ซึ่งสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมวัดต่างๆมีหลายประการอาทิ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คู่บ้านคู่เมืองมานาน หรือแม้กระทั่งมีชื่อเสียงทางโซเชียลต่าง ๆ ทุกแพลตฟอร์ม สิ่งเหล่านี้ล้วนดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเพื่อให้มาเที่ยวชมมาสักการะเที่ยวชม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dickman (1997 อ้างถึงใน นະภาพร ทาระอาธร, 2563) กล่าวว่า สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) จัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นสิ่งที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น ๆ เช่น สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา ทะเล น้ำตก หาดทราย เป็นต้น สิ่งดึงดูดใจ ประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งสิ่งดึงดูดใจนี้หมายรวมถึง สิ่งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือมีความโดดเด่นและเป็นที่สนใจกว่าแหล่งอื่น ๆ หรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ โดยทั่วไปสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่าหนึ่งอย่าง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์อาทิตย์ อินทุปัญโญ, พระเทพปริยัติเมธี และอมลวรรณ ออบสิน (2563) ได้ ศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัด ลำปาง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หลักสัมมปปธาน 4 หรือความเพียรชอบ สรุปลง องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ ด้านความดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว มีแนวทางการจัดการดูแล ไม่ให้เกิดความเสียหายตามหลักธรรมสัมมปปธาน 4

2. การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสถานที่ การจัดบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไว้รองรับนักท่องเที่ยวการจัดบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไว้รองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมศาสนา (2557) ได้เสนอกรอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เพื่อให้วัดสามารถพัฒนาสถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีการจัดบริเวณให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม เรียบง่าย มีสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ สะอาด ร่มรื่น แลงงดงามตามธรรมชาติ รวมทั้งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ห้องสุขาสะอาด และเพียงพอ ที่จอดรถ ถังขยะ ป้ายประชาสัมพันธ์ จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว แผ่นผังแสดงแหล่งท่องเที่ยวหรือแผนที่ แสดงเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อแสดงจุดที่น่าสนใจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัย นภาพร ทาระอาธร (2563) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับ 1) สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว 2) ความสามารถในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว 3) กิจกรรมต่าง ๆ ณ แหล่งท่องเที่ยว 4) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และ 5) การบริการด้านที่พักตามลำดับ ควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาให้โดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูง ($r = 0.780$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่พักมีความสัมพันธ์มากที่สุด 0.656 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กุลวดี ละม้ายเงิน (2564 : 5-6) กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ และสถานที่ท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักที่เพียงพอ พร้อมทั้งมีความหลากหลายด้านราคา การบริการ ความเหมาะสมต่อสถานที่ และที่พักควรอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากนัก ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย และมีความปลอดภัยของที่พักในแหล่งท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับงานวิจัย Doina Gurita (2023) การท่องเที่ยวทางศาสนาและการพัฒนาที่ยั่งยืนของเศรษฐกิจในบริบทของโลกาภิวัตน์ในพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือของโรมาเนีย แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวทางศาสนาและผลกระทบต่อทั้งเศรษฐกิจและวัฒนธรรมทางสังคม การท่องเที่ยวทางศาสนาออบสภาพแวดล้อมที่ศักดิ์สิทธิ์และจิตวิญญาณที่มีศักยภาพในการกำหนดสถานะแรงจูงใจของบุคคลที่ค้นหาสถานที่สำคัญ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าด้วยการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ดี การส่งเสริมการขายที่เพิ่มขึ้น การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พัก และการปรับปรุงการบริการพื้นที่ดังกล่าวสามารถบรรลุคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นและการพัฒนาที่ยั่งยืน

4. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอ องค์ประกอบกับส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) สิ่งดึงดูดใจ 2) สิ่งอำนวยความสะดวก 3) การเข้าถึง 4) ที่พัก และ 5) กิจกรรม และเพื่อพัฒนาด้านต่าง ๆ ในการท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และที่สำคัญเพื่อประชาสัมพันธ์ให้วัดและสถานที่เที่ยวต่าง ๆ ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ให้เป็นที่รู้จักในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหาสุริยา อภิวิฑฺฒโน มีแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาว่า สังคมไทย นั้นมีความศรัทธา ความเชื่อในพระพุทธศานามานาน แยกกันไม่ออก บ้านอาศัยวัด วัดอาศัยบ้าน วัดนั้นมีส่วนสำคัญต่อสังคมไทยเราเป็นอย่างมาก เป็นที่พึ่งทางกาย เป็นที่พึ่งทางใจ เป็นสถานที่ขัด เกลาภิเลสพัฒนาจิตใจ เป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นที่พักอาศัยและเป็น สถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ประภาส อินทนู (2565) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ: ประกอบด้วย ด้านสถาปัตยกรรม ด้านจิตรกรรม และด้านสืบสานงานสกุลช่างเมืองเพชร องค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึงด้านกิจกรรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยวสู่ความเป็นเลิศ โดยการจัดงานประเพณี แสดงวิถีชีวิตชุมชน สถาปัตยกรรมต่าง โดยไม่ทิ้งความเป็นเอกลักษณ์แบบดั้งเดิม แต่เป็นการสอดแทรกรูปแบบการท่องเที่ยวสมัยใหม่เข้าไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ เป็นการสืบทอดพุทธศาสนาและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธที่สำคัญ การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เป็นการท่องเที่ยวเชิงศาสนาสถาน เป็นการเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ เพื่อเยี่ยมชมหรือสักการะการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ถือว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม เป็นการสามารถสร้างสมประสบการณ์ ความรอบรู้ทันเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับโลกยุคข้อมูลข่าวสารที่เป็นโลกทุนนิยม เพราะเป็นหลักที่มีเป้าหมายนำพาความรู้ นำพาไปสู่สันติสุข ตลอดถึงการใช้ชีวิตด้วยความมั่นใจ ไม่หวั่นไหวต่อภัยทุกอย่าง

1.2 แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ควรสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ระหว่างหน่วยงานของรัฐ บ้าน วัด สำนักงานวัฒนธรรม และโรงเรียนในเขตพื้นที่ใกล้เคียง ร่วมมือกับทางวัดจัดยุวมัคคุเทศก์ โดยนักเรียน นักศึกษา ที่ได้รับการอบรมและได้รับความรู้แล้วเป็นมัคคุเทศก์ ประจำวัด เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มาเยี่ยมชมสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาและทำบุญ ไหว้พระ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาให้ครบทุกอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี

2.2 ควรศึกษาปัจจัยการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อภาคพลเมือง

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2557). แนวทางการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเส้นทางแสวงบุญ
ในมิติทางศาสนา ปี 2557. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา
- กรรณิกา คำดี (2558). วัดและศาสนสถานในมิติของการท่องเที่ยว. JOURNAL OF LANGUAGE,
RELIGION AND CULTURE, 4(2): 175–191.
- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2549). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). Amazing Thailand Safety & Health Administration
(SHA) แนวทางความปลอดภัยด้านสุขอนามัย 10 ประเภทกิจการ. สืบค้นเมื่อ มกราคม
14, 2566, จาก <https://thailandsha.tourismthailand.org/index>.
- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2561). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนท่ามะโอ อำเภอ
เมือง จังหวัดลำปาง. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 6 (1): 131-148.
- กุลวดี ละม้ายจีน. (2564). วัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กุลชลี พวงเพ็ชร์. (2565). การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุน
ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวนถนนใหญ่ จังหวัดลพบุรี. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- ครูบ้านนอก (2560). แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแม็คเคลแลนด์. สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 30, 2566, จาก
<https://www.kroobannok.com/101>.
- จุลภพ ศรีวัลย์. (2561). แรงจูงใจของข้าราชการกรมฝ่ายเสนาธิการ กองทัพบกในการเข้าร่วม
โครงการตามมาตรการปรับปรุงอัตรากำลังของส่วนราชการ. สาขาการบริหาร
ทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จุฑาภรณ์ หินซุย และคณะ (2557) แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธธรณีศึกษาวัดประชาคม
วนาราม อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉัตรเฉลิม องอาจจันดาล. (2551). การท่องเที่ยวเชิงแนวคิด: ผลิตภัณฑ์ หรือ นวัตกรรมใหม่. จุลสาร
วิชาการอิเล็กทรอนิกส์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ฉบับที่ 4/2551: 3 – 12.
- นิตยา วิมูล. (2559). ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland's
Achievement Motivation Theory). สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 30, 2566, จาก
<http://nongwhaka.blogspot.com>.
- นิตา ชัชกุล. (2554). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว: Tourism industry. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นเรศร์ บุญเลิศ. (2560). การศึกษารูปแบบและสภาพแหล่งเรียนรู้ของวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวใน
จังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

- นภาพร ทาระอาธร. (2563). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- นำขวัญ วงศ์ประทุม. (2564). **รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนตามศาสตร์ พระราชา**. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- บุปผชาติ แต่งเกลี้ยง. (2562). **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม ผู้สูงอายุ จังหวัดนครศรีธรรมราช**. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช.
- ประภาส อินทนู. (2565). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี**. สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ประเมศฐ พิษณุพันธ์เดชา. (2561). **การจัดการการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของเกาะฮองกงที่มีอิทธิพล ต่อนักท่องเที่ยวชาวไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มรดกวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปฐมวงศ์ สีหาเสนา. (2560). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลค่ายเนินวง ตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ริวัฒนา อินเตอร์-พริ้นท์ จำกัด.
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร และคณะ. (2557). **การเสริมสร้างสุขภาวะและการ เรียนรู้ทางสังคมตาม แนวพระพุทธศาสนา**, รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสนั่น เจริญยิ่ง. (2565). **รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาของวัดไร่ขิง**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พะยอม ธรรมบุตร. (2564). **การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
- ไพศาล วรคำ. (2552). **การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)**. กทม: ประสานการพิมพ์.
- ภัทรสุภา ลีลานภาพรรณ. (2551). **การท่องเที่ยวเชิงพุทธ: กรณีศึกษาแหล่งวัฒนธรรมใน กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (2553). **ความหมายของการท่องเที่ยว**. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 30, 2566, จาก <https://touris-matbuu.wordpress.com/>.
- มานิช พรหมปัญญา. (2556). **แนวทางการเตรียมความพร้อมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของจังหวัด อุบลราชธานี เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย, 8(2): 36-47.
- ยโสธรา ศิริภาพระภากร และคณะ. (2562). **การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวตามเส้นทางแสวงบุญ ในมิติทางศาสนา : กรณีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนาวัดโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์**. การประชุมวิชาการระดับชาติ

- การท่องเที่ยวและการโรงแรมร่วมสมัย ครั้งที่ 6 "ท่องเที่ยวโรงแรม ร่วมเสริม ร่วมสร้าง ร่วมสมัย" คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. วงศ์ระวิทย์ น้อมนำทรัพย์ เบญจรัตน์ ปฐมชัยวาลย์ ธิติรัตน์ ราชสิงห์ สิริกัญญา ลีส้ม และสุกัญญา ทองแย้ม. (2561). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนปฐมอโศก อำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม**. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 6, 2566, จาก <https://publication.npru.ac.th/jspui/handle/123456789/126>.
- วรภัทร์ ธรรมเกรียงไกร. (2563). อิทธิพลของแรงจูงใจในการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อพฤติกรรมการแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์การท่องเที่ยวผ่านสมาร์ตโฟนของนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทย. **วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**, 42(2)(164): 1-29.
- วิกิเนียร์ มายอร์. (2555). **การศึกษาแรงจูงใจในการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนรักษะวารินและบ่อน้ำร้อนพรรั้ง จังหวัดระนอง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วีรพงศ์ ชูวงษ์वाल. (2560). **พฤติกรรมและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวและเลือกที่พักของกลุ่มผู้ใช้รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรินทร์ทิพย์ คาวาโนเบะ. (2555). **แรงจูงใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดน่าน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศิวินิต อรรถฤทธิกุล และคณะ. (2560). **การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของจังหวัดราชบุรี**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2551). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.
- ศูนย์บริการวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ม.ป.ป). **ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สวรรณันต์ ตันติอุโฆษกุล อัครวงค์ นิตยศรี แสงเดือน อนุมัติ ยูโซะ และ Phannarat Gothamasan. (2562). การท่องเที่ยวเพื่อ (คุณภาพ) ชีวิต. **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้**, 12(2): 216-227.
- เส็งสูง เฉา และคณะ (2559). **แรงจูงใจของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยและแบบดั้งเดิมของนักท่องเที่ยวเยาวชนนานาชาติ กรณีศึกษาของไทยและไต้หวัน**. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี. (2565). **รายงานสถานการณ์ทางสังคม จังหวัดเพชรบุรี ประจำปี พ.ศ. 2565**. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 10, 2566, จาก <https://phetchaburi.m-society.go.th>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). **สรุปขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทย ปี พ.ศ. 2565**. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 29, 2566, จาก <https://www.mots.go.th/News-link.php?nid=12010>.

- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี. (2566). **สถานที่ท่องเที่ยวแนะนำ**. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 11, 2566, จาก <https://phetchaburi.mots.go.th>.
- อรรถพงศ์ ศรีตะลาสัย และชวลี ญ ถกลาง. (2563). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านความเชื่อเรื่อง “พญานาค” ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี**, 14 (1): 53-74.
- อริวิศน์ ห้วยหงษ์ทอง (2561). **แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนไทดำ ตำบลบ้านดอน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี**. สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีย์ นัยพินิจ และคณะ (2557). การปรับตัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์. **วารสารวิชาการราชภัฏสงขลา**, 7(1): 1-11.
- เอี่ยมเดือน แก้วสว่าง. (2564). **คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรสู่ความผูกพันต่อองค์กร: ความสัมพันธ์ที่มีอยู่จริงในบริบทของคนทำงาน**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination in the future. **Tourism Management**, 21(1): 97-116.
- Dejan Iliev (2020) **The evolution of religious tourism: Concept, segmentation and development of new identities**. Faculty of Natural Sciences and Mathematics, Cyril and Methodius University
- Dickman, S. (1997). **Tourism: An Introductory Text**. Holder Education, Rydalmere, New South Wales.
- Doina Gurita (2023). **Religious Tourism and Sustainable Development of the Economy in the Context of Globalization in the Northeast Area of Romania**. Department of Marketing, Faculty of Economics, University “Petre Andrei” of Iasi.
- Emy Lasarte. (2020). **Assessing Religious Tourism Motivational Factors and Experiences of Visitors to Selected Religious Sites in Camarines Sur, Philippines**. Partido State University.
- Xi Zhong. (2020). **A Study on the Relationship of Religious Tourist Motivation, Tourism Image, Satisfaction Andloyalty- a Case Study of Touristsvisiting JING’AN TEMPLE, CHINA**. Assumption University, Graduate School of Business.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี 3. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ และภูมิสำเนา

ตอนที่ 2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้ใช้ประกอบการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒนายั่งยืน ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งในรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนานำสู่การพัฒนายั่งยืนต่อไป

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์

นางสาวอดิพร โอบอ้อม

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หรือเติมคำในช่องว่างที่เว้นให้

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 15 ปี

☐ 15 - 20 ปี

☐ 21 - 30 ปี

☐ 31 - 40 ปี

☐ 41 - 59 ปี

☐ มากกว่า 60 ปี

3. ระดับการศึกษา (ชั้นสูงสุด)

☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ นักเรียน/นักศึกษา

☐ พนักงาน/ลูกจ้าง

☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

☐ รับจ้าง/แม่บ้าน

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท

☐ 10,001 - 20,000 บาท

☐ 20,001 - 30,000 บาท

☐ 30,001 - 40,000 บาท

☐ 40,001 - 50,000 บาท

☐ มากกว่า 50,001 บาท ขึ้นไป

6. สถานภาพ

☐ โสด

☐ สมรส

☐ หย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่

7. ภูมิภาค

☐ ภาคเหนือ

☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

☐ ภาคกลาง

☐ ภาคตะวันออก

☐ ภาคตะวันตก

☐ ภาคใต้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หรือเติมค่าในช่องว่างที่เว้นให้

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions)					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีชื่อเสียงภายในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีพระพุทธรูป/สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีประวัติความเป็นมายาวนาน เป็นสถานที่เก่าแก่ ควรอนุรักษ์และรักษาไว้					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความสวยงามในด้านสถาปัตยกรรม					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความงดงามตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว					
2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน สะอาด และราคาเหมาะสม					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีห้องสุขาที่สะอาด เพียงพอ ปลอดภัยและมีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีที่จอดรถเพียงพอ					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีป้ายข้อมูล/ป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจน					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีจุดบริการเพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว					

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. การเข้าถึง (Access)					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการเดินทางเข้า – ออก สถานที่ท่องเที่ยวสะดวก					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีระบบขนส่งสาธารณะ ให้บริการ					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธสภาพถนนเอื้ออำนวยต่อการ เดินทาง					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธการเดินทางชมภายในสถานที่ ท่องเที่ยวมีความสะดวก ไม่ซับซ้อน					
4. ที่พัก (Accommodation)					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีที่พักใกล้เคียงกับแหล่ง ท่องเที่ยว					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธช่องทางการหาที่พักมีความ หลากหลาย					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความหลากหลายของระดับที่พัก					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธราคาที่พักราคามีความเหมาะสม					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธที่พักและการบริการของ พนักงานได้มาตรฐาน					
5. กิจกรรม (Activities)					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีกิจกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรม ทางศาสนา					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีกิจกรรมให้พักผ่อนหย่อนใจ					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีกิจกรรมการปฏิบัติธรรม					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีกิจกรรมการสืบทอด พระพุทธศาสนา					

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมิกิจกรมให้ชาวต่างชาติ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หรือเติมคำในช่องว่างที่เว้นให้

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. ด้านสถานที่					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมิกิจกรมจัดบริเวณต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมิกิจกรมสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถังขยะ ป้ายประชาสัมพันธ์					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมิกิจกรมมีแผนผังแสดงแหล่งท่องเที่ยวหรือแผนที่ แสดงเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อแสดงจุดที่น่าสนใจ					
2. ด้านบุคลากร					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมิกิจกรมมีบุคลากรต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมิกิจกรมมีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมิกิจกรมมีบุคลากรประจำจุดต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว					
3. ด้านจัดกิจกรรม					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมิกิจกรมจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา					

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้จุดเด่นของสถานที่					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมเอกลักษณ์					
4. ด้านประชาสัมพันธ์					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมภายในสถานที่ท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการจัดทำระบบโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบ					
5. ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในวัด เช่น การแสดงความคิดเห็น					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน					
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธและชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบุรี

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างเชิงลึก (Semi-Structured In-depth Interview)

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี
ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ – นามสกุล
 2. ตำแหน่ง.....
 3. สถานที่
 4. วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์
-

ประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรีในด้านต่างๆต่อไปนี้
อย่างไร

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการเข้าถึง

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านที่พัก

5. ด้านกิจกรรมภายในวัด

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูล

นางสาวอติพร โอบอ้อม

นักศึกษานิเทศศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิเทศศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โทร. ๐ ๓๒๗๐๘๖๑๕

ที่ บมศ. ๖๐๑๒/๒๕๖๗

วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาณี เพื่อกับขาว

เนื่องด้วย นางสาวอดิพร โอบบ้อม นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งขณะนี้ อยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คือ อาจารย์ ดร.พาริตา ร่มพฤษ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตตินันท์ บุญรอด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการเป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์นี้ เพื่อให้ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาท่านนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โทร. ๐ ๓๒๗๐๘๖๑๕

ที่ บมศ. ๖๐๑๒/๒๕๖๗

วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารัณ พรหมณ์แก้ว

เนื่องด้วย นางสาวอติพร โอบอ้อม นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คือ อาจารย์ ดร.พาริดา ร่มพฤษ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตตินันท์ บุญรอด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการเป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์นี้ เพื่อให้ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาท่านนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ อว ๐๖๓๔.๑๒/๑๓๙

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐

๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

นมัสการ พระครูโกศลวัชรธรรม

เนื่องด้วย นางสาวอดิพร โอบอ้อม นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งขณะนี้ อยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คือ อาจารย์ ดร.พาริตา ร่มพฤษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตตินันท์ บุญรอด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการเป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์นี้ เพื่อให้ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาท่านนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบนมัสการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทรศัพท์ ๐ ๓๒๗๐๘๖๑๕

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวอติพร โอบอ้อม

วันเดือนปีเกิด

23 กรกฎาคม 2542

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

30 หมู่ 4 ตำบลบางจาก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

โทรศัพท์

091 - 7172526

วุฒิการศึกษา

ประถมศึกษา – โรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

มัธยมศึกษาตอนต้น – โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี

มัธยมศึกษาตอนปลาย – โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี

ปริญญาตรี – หลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

ประสบการณ์ทำงาน

ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3 ตอนบางจาก หมู่ 2

ตำบลบางจาก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000